

HARTOLAN OSUUSPANKKI
TASEKIRJA 2014

TASEKIRJAN SISÄLLYSLUETTELO

HARTOLAN OSUUSPANKKI

sivu

1-18 Toimintakertomus

19-21 Osuuspankin tuloslaskelma ja tase

22-23 Rahoituslaskelma

**Osuuspankin ja konsernin tuloslaskelman ja taseen liitteenä
annettavat tiedot**

24-33 Osuuspankin tilinpäätöksen merkittävimmät laatimisperiaatteet

34-54 Liitetiedot

**55-65 Luettelo kirjanpitokirjoista, tositteiden lajeista sekä selvitys
niiden säilytystavoista**

66 Hallituksen allekirjoitus

66 Hallintoneuvoston lausunto

66 Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Hartolan Osuuspankin korkokate kasvoi ja pankin liikevoitto oli merkittävästi suurempi kuin edellisvuonna. Liikevoitosta merkittävä osa muodostui Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden myynnistä OP Osuuskunnalle. Tilikaudella kirjattiin vertailukautta enemmän arvonalentumistappioita luotoista ja muista sitoumuksista, mutta arvonalentumisten määrä suhteutettuna luotto- ja takauskantaan pysyi alhaisella tasolla. Asuntokauppojen määrän lasku heijastui luottokannan kasvuun. Myös talletuskannan kasvu oli heikkoa ja talletusten kanta pieneni. 1.1.2014 voimaan astuneiden säännösten mukaan laskettu vakavaraisuussuhde oli edellisvuotta parempi.

Vuoden 2014 merkittävin uutinen julkaistiin joulukuun alussa, jolloin kerrottiin pankin tavoitteesta yhdessä Etelä-Päijänteen ja Sysmän Osuuspankkien kanssa perustaa uusi vahva Järvi-Hämeen Osuuspankki Päijät-Hämeen alueelle vuoden 2015 aikana.

Avainlukuja

Avainlukuja	2014	2013	Muutos
Liikevoitto, 1000 euroa	2 903	401	2 502
Kulujen suhde tuottoihin, %	28,6	73,3	-44,7
Oman pääoman tuotto (ROE), %	20,8	3,7	17,1
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde*	58,3	44,1	14,2
Henkilöstö keskimäärin	9	9	0
Jäsenet	2 051	2 022	29

*Vakavaraisuussuhdeluvun vertailutieto 2013 on voimassa olevien säännösten mukaan laskettu arvio 1.1.2014

OP Ryhmä

Hartolan Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki kuuluu OP Ryhmään, joka on johtava suomalainen finanssiryhmä. Se koostuu itsenäisistä osuuspankeista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta (aik. OP-Pohjola osk) tytäryhtiöineen. OP Ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaavat OP Osuuskunnan tytäryhtiöt OP-Palvelut Oy ja OP-Prosessipalvelut Oy. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Osuuspankki on OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset yhdessä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yhteisöjen kanssa muodostavat osuuspankkien yhteenliittymän, josta säädetään laissa osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista ja laissa talletuspankkien yhteenliittymästä. Lakien mukaan keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista ja niiden vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu jatkui keskimääräistä hitaampana vuonna 2014. Eri maissa kehitys oli epäyhtenäistä. Euroalueen talous kääntyi hitaaseen kasvuun kahden vuoden taantumien jälkeen, mutta luottamus talouden elpymiseen rakoili vuoden kuluessa muun muassa Ukrainan kriisin vuoksi.

Euroalueen inflaatio hidastui vuoden aikana ja vuoden lopulla öljyn halpeneminen painoi kuluttajahinnat laskuun. Euroopan keskuspankki laski ohjauksen pohjalukemiin 0,05 prosenttiin syyskuussa. Euribor-korot alenivat keskuspankin toimien vuoksi edelleen hieman. EKP toteutti myös uusia epätavanomaisen rahapolitiikan toimia loppuvuoden aikana.

Suomen talous kehittyi edelleen heikosti. Kansantuote polki paikallaan ja työttömyys nousi. Investoinnit alenivat edelleen. Öljyn hinnan lasku vaimensi inflaatiota myös Suomessa. Yritysten ja kotitalouksien luottamus oli keskimääräistä vaisumpaa. Myönteistä oli teollisuuden tilauskannan kasvu. Asuntojen hinnat laskivat vajaan prosentin ja asuntokauppa supistui.

Pankkien kotitalousluottokannan kasvu jatkui hitaana kahden prosentin vuosivauhtia. Yritysluottokanta kasvoi hieman kotitalousluottoja nopeammin. Odotukset luotonkysynnän kehittymisestä heikkenivät vuoden loppua kohden. Talletuskanta pysyi lähes vuodentakaisella tasolla varojen siirryttyä määräaikaistileiltä riskisempiin sijoituskohteisiin. Rahasto- ja vakuutus säästöjen kasvu jatkui vahvana rahoitusmarkkinoiden suotuisan kehityksen myötä, vaikka markkinoiden riski-indikaattorit nousivat hieman toisella vuosipuoliskolla.

Pankin lähitoimialueella ei vuoden 2014 aikana nähty juurikaan kehitystä. Hartolan kunnan työttömyysaste kohosi useita prosenttiyksikköjä ja kunnan asukasmäärä jatkoi vähentymistään. Julkisella puolella saatiin valmiiksi kaksi suurta rakennushanketta, kun uusi liikuntahalli ja koululaajennus valmistuivat. Uusien palveluasuntojen rakennustyöt terveyskeskuksen mäellä alkoivat vuoden 2014 loppupuolella. Yksityisellä puolella rakentaminen oli rauhallista vuonna 2014 eikä asuntokauppoja tehty kovinkaan vilkkaasti. Yleinen talouden apatia heijastui myös Hartolaan.

Olenaiset tapahtumat tilikaudella

Hartolan Osuuspankin sääntöjä muutettiin varsinaisessa osuuskunnankokouksessa keväällä. Säännöt muutettiin vastaamaan uuden osuuskuntalain vaatimuksia. Osuuspankille perustettiin jäsenosuuksien ja lisäosuuksien lisäksi uusi osuuslaji, Tuotto-osuus, jonka nimellisarvo on 100 euroa. Tuotto-osuus on asiakasomistajan vapaaehtoinen sijoitus osuuspankin omaan pääomaan. Tuotto-osuudet voidaan lukea pankin ydinvakavaraisuuteen. Tuotto-osuuksien myynti aloitettiin toukokuussa ja vuoden aikana myynti oli 2 334 tuhatta euroa. Tuotto-osuuden tuottotavoite vuodelle 2014 oli 3,25 prosenttia. OP Ryhmän hallintoneuvosto vahvisti lokakuussa myös vuodelle 2015 tuottotavoitteeksi 3,25 prosenttia.

Osuuspankki myi omistamansa Pohjola Pankki Oyj:n A- ja K-osakkeet OP Osuuskunnan 6.2.2014 julkistaman vapaaehtoisen ostotarjouksen mukaisesti huhtikuussa. Osakkeiden myynnistä saatu myyntivoitto oli 2 531 tuhatta euroa. OP Osuuskunta sai välimiesoikeuden päätöksellä omistusoikeuden kaikkiin Pohjola Pankki Oyj:n osakkeisiin. Pohjolan A-osake poistettiin Helsingin Pörssistä 30.9.2014.

Osuuspankki on sijoittanut Pohjola Pankin osakkeista saadun osingon ja myyntihinnan sekä osan Tuotto-osuuksista saamastaan pääomasta OP Osuuskunnan osuuspääomaan sekä OP Osuuskunnan liikkeeseen laskemaan yritystodistukseen.

Hartolan Osuuspankin hallitus esitteli joulukuussa yhdessä Etelä-Päijänteen ja Sysmän Osuuspankkien kanssa tavoitteen perustaa uusi pankki Päijät-Hämeeseen. Edellä mainittujen pankkien on tarkoitus sulautua yhteen ja aloittaa toiminta uutena Järvi-Hämeen Osuuspankkina 1.9.2015 alkaen. Lopullisen päätöksen uuden pankin muodostamisesta tekevät maaliskuussa kokoontuvat ylimääräiset osuuskunnan kokoukset Hartolassa ja Sysmässä sekä edustajiston kokous Asikkalassa.

OP-Pohjola-ryhmä otti 1.1.2015 alkaen käyttöön uuden nimen OP Ryhmä. Ryhmän pankki-, vahinkovakuutus ja varallisuudenhoitotoiminnot ovat jatkossa kaikki OP-brändin alla. Hartolan Osuuspankki otti syksyllä 2014 käyttöön uuden markkinointinimen OP Hartola.

Hartolan Osuuspankilla ei ollut muita olennaisia tapahtumia tilikaudella.

Olenaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Hartolan Osuuspankilla ei ole ollut olennaisia tapahtumia tilikauden päättymisen jälkeen.

Osuuspankin tulos

Liikevoittoon vaikuttaneiden keskeisimpien tuotto- ja kuluerien kehitys kolmelta viimeiseltä vuodelta sekä vuoden 2014 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Tulosanalyysi	2014	2013	Muutos, %	2012
1000 euroa				
Tuotot				
Korkokate	907	790	14,8	797
Muut tuotot				
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	385	293	31,4	290
Palkkiotuotot, netto	412	396	4,1	350
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	5	-6	180,6	-2
Myytävikissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2 531	-		-
Suojauslaskennan nettotulos	-	-		-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	8	1	852,8	128
Liiketoiminnan muut tuotot	16	17	-7,2	18
Yhteensä	3 356	701	379	784
Tuotot yhteensä	4 263	1 491	185,9	1 581
Kulut				
Henkilöstökulut	459	467	-1,7	423
Muut hallintokulut	363	354	2,6	364
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	56	57	-0,7	64
Liiketoiminnan muut kulut	339	214	57,9	200
Kulut yhteensä	1 218	1 093	11,5	1 050
Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista	142	-3	5 589	27
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-	-		-
Liikevoitto (-tappio)	2 903	401	624	504

Liikevoittoa paransi merkittävästi Pohjolan osakkeiden myyntivoitto, joka sisältyy myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoihin. Korkokate kasvoi keskimääräisen marginaalitason nousun sekä luottokannan kasvun ansiosta. Henkilöstökulut supistuivat hieman johtuen toiminnan tehostamisesta. Arvonalentumiset saamisista kasvoivat vertailukaudesta, mutta suhteutettuna luotto- ja takauskantaan arvonalentumiset pysyivät matalalla tasolla.

Osuuspankin palkkiotuotot kasvoivat vertailuvuodesta. Palkkiot luotonannosta ja maksuliikkeestä kasvoivat. Sen sijaan arvopapereiden välityspalkkioita kertyi edellisvuotta vähemmän. Palkkiotuottoihin sisältyy vähennyksenä omistajajäsenille myönnetty OP-bonukset, joiden määrä jatkoi kasvua. Verohallinnon ohjeistuksen mukaisesti OP-bonukset huomioidaan sen OP ryhmään kuuluvan yrityksen kuluna, jonka tuotteista bonus kertyy. Päättyneen tilikauden aikana OP-bonuksia kertyi asiakkaille käytettäväksi yhteensä 215 tuhatta euroa. Henkilöasiakkaalle kertyneiden OP-bonusten käyttö pankki- ja vakuutuspalveluihin on asiakkaalle verotonta, kun bonukset käytetään OP Ryhmän määrittelemiä ja valitsemiä käyttökohteisiin. Asiakkaille kertyy OP-bonuksia pankkiasioinnin lisäksi myös vakuutusasioinnista.

Palkkiotuottoja kertyi seuraavasti:

Palkkiotuotot	2014	2013	Muutos, %
1000 euroa			
Talletuksista	7	6	3,8
Luotonannosta	131	124	5,7
Maksuliikkeestä	204	190	7,9
Arvopapereiden välityksestä ja liikkeeseen laskusta	20	31	-36,4
Omaisuuksien hoidosta ja lainopillisista tehtävistä	54	53	1,9
Takauksista	6	5	27,8
Vakuutusten välityksestä	208	198	5

Muut	53	54	-2,6
Yhteensä	682	661	3,3
OP-bonukset	-215	-213	0,8
Palkkiotuotot yhteensä	467	447	4,5
Palkkiokulut	55	51	7
Palkkiotuotot, netto	412	396	4,1

Luottojen nettomääräiset arvonalentumistappiot kasvoivat edellisvuodesta. Luotoista ja takaussaamisista kirjattiin arvonalentumistappioita seuraavasti:

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumistappiot			
1000 euroa	2014	2013	Muutos, %
Arvonalentumisten bruttomäärä	183	9	1 973,8
Vähennykset	-41	-11	256,6
Arvonalentumisten nettomäärä	142	-3	5 589
Arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta %	0,3	0	

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys kolmelta vuodelta ja vuoden 2014 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä				
1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013	Muutos, %	31.12.2012
Tase	71 054	66 075	7,5	60 224
Luotot	50 169	49 158	2,1	43 183
Saamistodistukset	2 036	1 481	37,4	1 005
Osakkeet ja osuudet	12 541	8 678	44,5	7 096
Talletukset	52 035	53 687	-3,1	50 020
Oma pääoma	11 659	9 513	22,6	8 355
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	2 282	2 444	-6,6	2 516

Vuoden 2014 aikana tase kasvoi 7,5 %. Merkittävin kasvu nähtiin omassa pääomassa sekä osakkeissa ja osuuksissa. Keväällä 2014 tehdyt Pohjola kaupat vaikuttivat molempiin edellä mainittuihin eriin.

Antolainauksen kehitys

Uusia luottoja myönnettiin vuoden aikana 12 926 tuhatta euroa eli 1 860 tuhatta euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Luottokanta yhteensä vuoden lopussa oli 50 169 tuhatta euroa (48 158¹). Luottokannan kasvu tasaantui ja asuntoluottojen kasvuvauhti hidastui viime vuodesta. Osuuspankki välittää asiakkaille myös OP Ryhmän kiinnitysluottopankin, OP-Asuntoluottopankki Oyj:n (OPA) myöntämiä asuntoluottoja. OP Ryhmän strategian mukaisesti osuuspankki siirsi myöntämiään asuntoluottoja OPAlle tilikauden aikana 3 950 tuhatta euroa.

¹ Suluissa vertailulukku 31.12.2013.

Yli 90 pv erääntyneet ja nollakorkoiset saamiset tilikauden aikana kehittyivät seuraavasti:

Yli 90 pv erääntyneet ja nollakorkoiset saamiset			
1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013	Muutos, %
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	220	57	285,4
Nollakorkoiset saamiset	1	1	-25,1
Yhteensä	221	58	278,6
Prosenttia luotto- ja takaukskannasta	0,4	0,1	273,3

Yli 90 päivää erääntyneisiin saamisiin on luettu kaikki sellaiset antolainausaamiset, joiden pääoma tai korko on ollut kokonaan tai osittain erääntyneenä ja maksamattomana yli 90 päivää.

Kiinteistöomistukset

Osuuspankin kiinteistöomistukset muodostuvat omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja sijoituskiinteistöistä.

Kiinteistöomistukset		
1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	569	604
Prosenttia taseesta	0,8	0,9
Sijoituskiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	24	25
Prosenttia taseesta	0,0	0,0
Käypä arvo	24	25
Nettotuotto, %	-2,3	-2,2
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma yhteensä	593	629
Prosenttia taseesta	0,8	1,0

Kiinteistöyhteisöjen sitoutunut pääoma muodostuu osakehuoneiston kirjanpitoarvosta ja osakehuoneistoon kohdistuvasta lainaosuudesta.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt

Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi on luettu kiinteistöt, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi on luettu myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on ollut yli viisi prosenttia pinta-alasta.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen ja omaisuuden arvonnousujen hankkimiseksi. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöistä osa on vuokrattu ja oman käytön osuus on ollut vähäinen (alle viisi prosenttia), kiinteistö on luokiteltu sijoituskiinteistöksi.

Sijoituskäytössä olevia liike-, toimisto- ja teollisuuskiinteistöjä arvostettaessa kiinteistökohtaisena vähimmäistuottovaatimuksena tasearvoa määritettäessä on käytetty 5,5 prosenttia.

Tilikauden aikana myytiin sijoituskiinteistöjä kirjanpitoarvoltaan 1 tuhatta euroa.

Muun sijoitustoiminnan kehitys

Saamiset luottolaitoksilta, joista valtaosan muodostavat saamiset Pohjola Pankki Oyj:ltä, olivat 5 260 tuhatta euroa (5 538). Lisäksi osuuspankki on tehnyt sijoituksia OP Osuuskunnan liikkeeseen laskemaan joukkovelkakirjalainaan yhteensä 298 tuhatta euroa (298). Sijoitus sisältyy tase-erään saamiset yleisöltä.

Osakkeiden ja osuuskunniin määrää toisaalta pienensi Pohjola Pankin osakkeiden myynti ja toisaalta kasvatti lisäsijoitukset OP Osuuskunnan osuuspääomaan. Vuoden lopussa osuuspankilla oli sijoituksia keskusyhteisön osuuspääomaan yhteensä 298 tuhatta euroa (298). Lisäksi osuuspankki sijoitti OP Osuuskunnan liikkeeseen laskemaan yritystodistukseen 545 tuhatta euroa.

Muiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kuin kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden kirjanpitoarvo 67 tuhatta euroa oli 2 tuhatta euroa pienempi kuin vuotta aikaisemmin.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleisön talletusten ja muiden velkojen kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa. Muut velat muodostuvat markkinarahaveloista ja valtion varoista välitetyistä lainoista.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			
1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013	Muutos, %
Talletukset			
Maksuliiketililit	21 003	20 938	0,3
Säästämistilit	3 609	5 627	-35,9
Sijoittamistilit	27 421	27 120	1,1
Valuuttatalletukset	2	2	11,9
Yhteensä	52 035	53 687	-3,1
Muut velat	32	53	-39,3
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	52 068	53 740	-3,1

Muun vieraan pääoman ja sitoumusten kehitys

Velat luottolaitoksille, jotka muodostuvat lähes kokonaan veloista Pohjola Pankki Oyj:lle, kasvoivat 5 033 tuhanteen euroon (804).

Muut vieraan pääoman erät muodostuvat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtyvistä eristä.

Oma pääoma ja varaukset

Hartolan Osuuspankin koko oman pääoman määrä kasvoi 22,4 prosenttia 11 659 tuhanteen euroon (9 513).

Osuuspääoma

Osuuspääoma kasvoi 129,3 prosenttia 2 711 tuhanteen euroon (1 182). Omistajajäsenillä oli vuoden lopussa sijoituksia jäsenosuuksiin 214 tuhatta euroa (210), lisäosuuksiin 163 tuhatta euroa (972) ja uusiin Tuotto-osuuksiin 2 334 tuhatta euroa. Tilikaudella 2014 irtisanotut lisäosuudet 10 tuhatta euroa on kirjattu taseessa muihin velkoihin. Tuotto-osuuksien liikkeeseen laskuista uusien merkintöjen osuus oli 1 509 tuhatta euroa. Vanhoja lisäosuuksia muunnettiin Tuotto-osuuksiksi 826 tuhatta euroa.

Osuuspankki maksoi korkoja jäsen- ja lisäosuuspääomalle vuodelta 2013 yhteensä 10 tuhatta euroa.

Osuuspankilla voi osuuskuntalain ja osuuspankin sääntöjensä mukaan olla jäsenen oikeudet tuottavia jäsenosuuksia ja vapaaehtoisina osuuksina Tuotto-osuuksia sekä lisäosuuksia. Osuuspankin osuuspääomassa on jäsenosuuksia 2 138 kpl. Jokaisella jäsenellä on velvollisuus ottaa yksi osuuspankin jäsenosuus ja maksaa siitä merkintähintana 100,00 euron suuruinen jäsenosuusmaksu. Tuotto-osuuksia on osuuspankin osuuspääomassa 23 434 kpl. Tuotto-osuuksia voivat merkitä vain osuuspankin jäsenet ja niiden antamisesta päättää osuuspankin hallitus. Tuotto-osuuden nimellisarvo ja siitä osuuspankille merkintähintana maksettava tuotto-osuusmaksu on 100 euroa. Jäsenosuudet ja Tuotto-osuudet ovat osuuspankin purkautuessa huonommalla etusijalla kuin lisäosuudet. Osuuspankin osuuspääomassa on lisäosuuksia 16 298 kpl. Lisäosuuksia koskevat määräykset sisältyvät nykyistä edeltävän osuuskuntalain (1488/2001) 11 lukuun sekä soveltuvin osin voimassa olevaan osuuskuntalakiin. Osuuspankki ei voi enää antaa uusia lisäosuuksia. Olemassa olevat lisäosuudet voidaan omistajan hakemuksesta muuntaa Tuotto-osuuksiksi.

Osuusmaksut, tuotto-osuusmaksut ja lisäosuusmaksut palautetaan osuuspankin sääntöjen, osuuskuntalain ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaisesti ja sanotuissa laeissa mainituin edellytyksin jäsenyyden päätyttyä tai irtisanottaessa lisäosuus tai Tuotto-osuus. Jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai Tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden.

Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen ja tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa pankin hallitus. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Lisäosuusmaksut palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

Osuuspankilla on oikeus lunastaa kaikki Tuotto-osuudet. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuspankin hallitus. Lunastukseen vaaditaan keskusyhteisön lupa sekä valvovan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Vapaaehtoiset varaukset

Luottotappiovarausta kasvatettiin 180 tuhatta euroa.

Omat varat ja vakavaraisuus

Osuuspankin vakavaraisuus lasketaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti. Vakavaraisuussäntely muuttui 1.1.2014 alkaen, joten omia varoja ja vakavaraisuutta koskevat tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisen vuoden toimintakertomuksessa julkaistuihin tietoihin. Alla esitetyt vakavaraisuustietojen vertailutiedot perustuvat arvioon, jossa vakavaraisuustiedot 31.12.2013 on oikaistu vastaamaan 1.1.2014 voimaan tulleita vakavaraisuussäännöksiä.

Osuuspankin luottoriskin pääomavaateen laskennassa käytetään sisäisten luokitusten menetelmää. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä. Myös operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OP Ryhmä julkistaa ns. Pilari III:n mukaiset tarkemmat vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. OP Ryhmän tilinpäätös on luettavissa www.op.fi verkkopalvelussa.

Osuuspankin omat varat muodostuivat seuraavasti:

Omat varat 1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Ydinpääoma (CET1)		
Oma pääoma*	11 506	8 503
Lisäosuuspääoman omiin varoihin luettava määrä	163	856
Tilinpäätössiirrot vähennettynä laskennallisella verovelalla	1 072	928
Suunniteltu voitonjako	-42	-10
Käyvän arvon rahasto rahavirran suojauksesta	0	0
Aineettomat hyödykkeet	0	0
Laskennalliset verosaamiset, jotka ylittävät 10 % ydinpääomasta	0	0
Käyvän arvon arvostusten siirtymäsäännös	-18	-1 560
Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen alijäämä	-75	-106
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	12 606	8 571
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
Pääomalainoista omiin varoihin luettava määrä	0	0
Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä	12 606	8 571
Toissijainen pääoma (T2)		
Perpetuaalilainat	0	0
Debentuurilainat	0	0
Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen ylijäämä	0	0
Käyvän arvon arvostusten siirtymäsäännös	18	1 560
Omat varat yhteensä	12 624	10 171

* pl. lisäosuuspääoma ja arvonorotusrahastoon liittyvä laskennallinen verovelka

Ensisijaiseen pääomaan ei sisältynyt pääomalainoja 31.12.2014.

Osuuspankin lisäosuuspääomasta on luettavissa ydinpääomiin korkeintaan 80 prosenttia 31.12.2012 liikkeeseen lasketusta määrästä siirtymäsäännöksen puitteissa. Käyvän arvon rahaston negatiiviset erät eli realisoitumattomat tappiot sisältyvät ydinpääomaan, mutta positiiviset erät eli realisoitumattomat voitot vähennetään ydinpääomasta vuoden 2014 ajan ja luetaan toissijaiseen pääomaan (T2). Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen alijäämä vähennetään kokonaisuudessaan ydinpääomasta (CET1).

Riskipainotetut erät 1000 euroa	31.12.2014	31.12.2013
Luottoriski		
Standardimenetelmä (SA)		
Yritysvastuut	49	49
Vähittäisvastuut	0	0
Luottolaitos- ja sijoituspalveluvastuut	0	0
Muut vastuut	73	162
Sisäisten luottoluokituksen menetelmä (IRB)		
Yritysvastuut ¹⁾	1 807	2 613
Yritysvastuut – pk-yritykset	1 609	2 472
Yritysvastuut - Muut	197	141
Vähittäisvastuut ²⁾	4 612	5 038
Kiinteistövakuudelliset	3 693	4 053
Muut vähittäisvastuut	918	986
Luottolaitos- ja	0	0

sijoituspalveluyritysvastuut ¹⁾		
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	12 012	8 287
Muut erät	773	812
Luottoriski yhteensä	19 326	16 960
Selvitysriski	0	0
Markkinariski³⁾	0	0
Operatiivinen riski	2 284	2 462
Yhteensä	21 610	19 422

1) Luottolaitos- ja sijoituspalveluyritysvastuisiin sekä yritysvastuisiin sovelletaan nk. IRBAn perusmenetelmää (FIRB), eli pankki soveltaa näiden vastuiden riskipainojen laskennassa omia maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) estimaatteja.

2) Vähittäisvastuiden riskipainoja laskettaessa pankki soveltaa omia estimaatteja maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD), tappio-osuudelle (LGD) ja luottovasta-arvokertoimelle (CF).

3) Valuuttakurssiriski

Vakavaraisuussuhdeluvut	31.12.2014	31.12.2013
(%)		
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	58,3	44,1
Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde	58,3	44,1
Vakavaraisuussuhde	58,4	52,4
Osuuspankkien yhteenliittymän ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1)	* 13,6	**17,1

*syyskuussa 2014

** voimassa olevien säännösten mukaan laskettu arvio 1.1.2014

Omien varojen vähimmäismäärä yhteensä oli 1 729 tuhatta euroa (1 554). Omien varojen vähimmäismäärä on 8 prosenttia riskipainotetuista eristä. Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia. Ydinpääoman vakavaraisuussuhteen alaraja on 4,5 prosenttia.

31.12.2013 voimassa olleen vakavaraisuussäätelyn mukaisesti lasketut osuuspankin omat varat olivat 10 386 tuhatta euroa, omien varojen vaatimus 2 783 tuhatta euroa ja vakavaraisuussuhde 29,9 prosenttia.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1) yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Keskinäinen vastuu

Yhteenliittymälainsäädännön mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki Pohjola Pankki Oyj, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitoksen konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. OP Osuuskunnan jäseniä olivat vuoden lopussa 181 osuuspankkia sekä Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Korttiyhtiö Oyj ja OP-

Prosessipalvelut Oy. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti, ja keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista.

Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat keskinäisessä vastuussa niistä selvitystilassa tai konkurssissa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen veloista, joita ei saada suoritetuksi sen varoista. Vastuu jakautuu keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten kesken viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että yhteenliittymälaiissa säädetyn selvitystilan edellytykset täyttyvät, keskusyhteisöllä on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan keskusyhteisön säännöissä mainituin perustein ylimääräisiä maksuja tilikauden aikana enintään viisi tuhannesosaa jäsenluottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

Talletussuoja ja sijoittajien turva

Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP Ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP Ryhmän talletuspankeilta enintään 100 tuhanteen euroon asti. OP Ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit, Pohjola Pankki Oyj ja Helsingin OP Pankki Oyj. OP Ryhmä on maksanut vuonna 2014 rahastolle kannatusmaksuja 29 143 tuhatta euroa.

Sijoittajien korvausrahasto maksaa korvauksia ei-ammattimaisille sijoittajille silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty suorittamaan muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi suojan piirissä olevia sijoittajien selviä ja riidattomia saamia sopimuksen mukaisesti. Korvauksen määrä on 90 prosenttia saamisen määrästä, enintään 20 tuhatta euroa. Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan OP Ryhmään kuuluvia pankeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2014	2013	2012
	Oman pääoman tuotto (ROE), %	20,8	3,7
Koko pääoman tuotto (ROA), %	3,5	0,6	0,8
Omavaraisuusaste, %	17,9	15,7	15,2
Kulujen suhde tuottoihin, %	28,6	73,3	66,4

Tunnuslukujen laskukaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio) - Tuloverot}^*}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Omavaraisuusaste, %

$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$

Kulujen suhde tuottoihin, %

$\frac{\text{Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista + Nettopalkkiotuotot + Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot + Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)}} \times 100$

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä verovaikutus huomioitu

Riskienhallinta**Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema**

Riskienhallinta perustuu liiketoimintapäätöksiä tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja varovaisuuteen sekä systemaattiseen riskien mittaamiseen, arviointiin ja rajoittamiseen. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi pankin kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta.

Osuuspankin riskienhallinta on järjestetty OP Osuuskunnan jäsenpankeilleen antamien yleisten ohjeiden mukaisesti. Pankin hallitus vastaa sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan riittävydestä. Pankki noudattaa OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistamia ryhmätasoisia sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita. OP Osuuskunnan johtokunta on asettanut osuuspankkien riskiperusteiselle vakavaraisuudelle, kannattavuudelle ja eri riskilajeille valvontarajat. Valvontarajojen pohjalta osuuspankin hallitus on vahvistanut omat limiittinsä. Limiittien ajantasaisuus suhteessa pankin liiketoiminnan tilaan ja kehitykseen tarkistetaan vuosittain.

Hallitus seuraa, arvioi ja valvoo säännöllisesti riskinkantokykyä ja riskiasemaa sekä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyttä.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan toteutuksesta ja siihen liittyvien tehtävien organisoinnista OP Osuuskunnan ja pankin hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle, hallintoneuvostolle ja OP Osuuskunnalle pankin liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiasemasta.

Osuuspankin suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinkantokyvyn riittävyttä suhteessa pankin riskeihin arvioidaan riskimittareiden ja taloudellisen pääomavaateen avulla.

Pääomasuunnittelulla varmistetaan, että pankilla on riittävä riskiperusteinen vakavaraisuus nykyisiin ja ennakoituihin riskeihin nähden. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että pankin kasvu-, kannattavuus- ja vakavaraisuustavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään

johdonmukaisesti asetettu. Pääomasuunnitelma sisältää mm. tavoitteet pääomasolulle sekä varautumissuunnitelman vakavaraisuuteen vaikuttavien odottamattomien tilanteiden varalle. Omien varojen riittävyys turvataan ensisijaisesti pitämällä pankin kannattavuus kohtuullisella tasolla. Lisäksi pankki tarjoaa omistajajäsenille merkittäväksi tuotto-osuuksia, jotka luetaan ydinpääomaan. Pankin riskinkantokyky on riittävä ja riskiasema on vakaa.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että asiakas ei mahdollisesti täytä luottosuhteesta syntyviä velvoitteitaan eikä asetettu vakuus ole riittävä kattamaan pankin saamista. Luottoriskien hallinnan tarkoituksena on vähentää luottotappioiden todennäköisyyttä jo ennen luottopäätöstä sekä toisaalta rajoittaa ja estää jo tehtyihin luottopäätöksiin liittyvien riskien toteutuminen. Luottoriskiä hallitaan asiakasvalinnalla ja vakuuksin sekä asiakassuhteen aktiivisella hoidolla.

Pankkiluottotoiminnassa luotonanto tapahtuu ensisijaisesti asiakkaan riittävän ja todennetun velanhoitokyvyn perusteella. Luottopäätökset perustuvat vahvistettuihin päätöksenteko-ohjeisiin, asiakkaan luottokelpoisuusluokkaan, maksukykyyn ja vakuuksiin, joiden tulee yleensä olla turvaavat. Seurannassa kiinnitetään huomiota myös luotonannon toimialakohtaisiin keskittyisiin. Vakuudeton luotonanto on mahdollista vain poikkeustapauksissa riskienhallintaa koskevien ohjeiden määrittelemällä tavalla.

Osuuspankin luottoriskejä limitoidaan ja rahoitusprosessia valvotaan OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän puitteissa. Pankin luottokanta on ollut vakuutettu Osuuspankkien Keskinäisessä Vakuutusyhtiössä (OVY) osana tätä järjestelmää. OP Ryhmän riskienhallinnan kehittämiseen liittyen osuuspankkien luottokantojen vakuuttamismenettely on päättynyt 31.12.2014.

Pankin asiakasriskejä kattavat omat varat olivat joulukuussa 2014 yhteensä 12 624 tuhatta euroa. Pankilla ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden asiakasriski (asiakasvastuut vähennyserät huomioiden) ylittäisi EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetyn 25 prosentin rajan asiakasriskejä kattavista omista varoista. Viiden suurimman asiakaskokonaisuuden asiakasriskien (asiakasvastuut vähennyserät huomioiden) yhteismäärä oli 25,2 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista.

Vuonna 2014 luotto- ja takaustappioiden nettomäärä oli 0,3 prosenttia luotto- ja takauskannasta. Pankin säännöllisesti tekemän tulevien luottotappioriskien kartoituksen perusteella suurimpien asiakkaiden taholta ei ole odotettavissa olennaisia tappioita. Yli 90 pv erääntyneet ja nollakorkoiset saamiset olivat 0,4 prosenttia luotto- ja takauskannasta.

Likviditeettiriski

Pankkitoiminnan likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että pankki ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista maksuista ilman vaikutusta liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.

Rakenteellista rahoitusriskiä seurataan sijoitusten ja luotonannon sekä niiden rahoituksen maturiteettirakenteen erolla. Maksuvalmiusriskiä seurataan pankin tulo- ja menokassavirtojen erona ja maksuvalmius hoidetaan Pohjola Pankki Oyj:n sekkitilin kautta. Rakenteellista rahoitusriskiä hallitaan OP Ryhmän likviditeetin hallintaa koskevien linjausten ja ohjeiden sekä OP Osuuskunnan johtokunnan osuuspankeille vahvistamien valvontarajojen avulla. Pankin rahoitusvarojen ja -velkojen jakauma on kuvattu liitetiedoissa.

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta tai tuoton menetyksestä, kun markkinahinta tai markkinahinnan volatilitiiteetti muuttuvat epäedulliseen suuntaan. Markkinariskeihin sisällytetään kaikkien taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriskit, hintariskit ja kiinteistöriskit sekä sijoitustoiminnan luottosprediriski ja markkinoiden likviditeettiriski.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, mitata, rajoittaa, seurata ja valvoa pankin markkinariskejä siten, että pankin kannattavuus tai vakavaraisuus ei vaarannu.

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu luotonannon ja talletusvarainhankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista, joten korkotason muutokset realisoituvat korkokatteeseen. Osuuspankin korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti otto- ja antolainauksen tuotevalikoimalla ja -ehdoilla. Toissijaisesti pankki voi suojata taseensa korkoriskiä korkojohdannaisilla OP Ryhmässä käytössä olevien suojauksen toimintamallien mukaisesti. Johdannaisuojaus voidaan toteuttaa joko nimettyihin sopimuksiin kohdistettuna, rahavirran suojauksena tai ns. taloudellisena suojauksena.

Pankkiliiketoiminnassa valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP Ryhmässä valuuttariski keskitetään Pohjola Pankkiin, ja yksittäisen osuuspankin valuuttapositio rajoittuu käytännössä matkavaluuttakassaan.

Osakeriskillä tarkoitetaan osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa tulosriskiä ja markkina-arvojen muutosriskiä. Osakesijoitukset ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä sijoituksia. Muu osakesijoitustoiminta on vähäistä.

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan osuuspankin ja sen konserniyhtiöiden omistuksessa oleviin kiinteistöihin tai kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvaa arvonalenemis-, tuotto- ja vahingoittumisriskiä. Kiinteistöt on vakuutettu käyvästä arvostaan. Pankin hallitus käsittelee kiinteistöomistukset ja niihin liittyvät riskit sekä investointi-, korjaus- ja muut toimenpiteet säännöllisesti. Seurannassa kiinnitetään huomiota muun muassa kiinteistöihin sitoutuneen pääoman määrään suhteessa pankin taseeseen ja sijoituskiinteistöjen sitoutuneelle pääomalle saatavaan nettotuottoon sekä käypiin arvoihin.

Osuuspankki ei harjoita varsinaista kiinteistöliiketoimintaa, vaan kiinteistöomistukset muodostuvat pääasiallisesti omassa käytössä olevista toimitilakiinteistöistä. Vuoden 2014 lopussa kiinteistösijoituksiin (ml. omistukset kiinteistösijoitusyhtiöissä) sitoutuneen pääoman määrä oli 0,8 prosenttia taseen loppusummasta. Sijoituskiinteistöihin sitoutuneen pääoman tuotto oli -2,3 prosenttia eli hieman edellisvuotista heikompi (-2,2 %).

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-riskillä tarkoitetaan ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen ja asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen ja eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvaa riskiä. Sekä operatiivinen että compliance –riski voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menettämisenä.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida mahdollisia ja toteutuneita operatiivisia riskejä sekä kehittää riskejä ennaltaehkäiseviä toimintatapoja ja yrityskulttuuria. Operatiiviset riskit arvioidaan ja riskitilanne raportoidaan säännöllisesti hallitukselle. Compliance-riskiä hallitaan mm. seuraamalla lainsäädännön muutoksia sekä ohjeistamalla ja kouluttamalla organisaatiota. Vuonna 2014 operatiivisista riskeistä osuuspankille aiheutuneet tappiot olivat vähäisiä.

Strategiset riskit

Strateginen riski syntyy väärän strategian valinnasta tai siitä, että valitulla strategialla ei saavuteta asetettuja tavoitteita. Strategista riskiä vähennetään jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyyseihin ja ennusteisiin asiakkaiden tulevista tarpeista, eri toimialojen ja markkina-alueiden kehityksestä sekä kilpailutilanteesta.

Palveluverkko

OP Ryhmän palveluverkosto koostuu monikanavaisesti verkko- ja mobiilipalveluista, puhelinpalveluista sekä maan kattavimmasta konttoriverkostosta. Vuoden lopussa Hartolan Osuuspankilla oli pääkonttori, missä on rahan nostoon tarkoitettu Otto. -käteisautomaatti. Konttoreissa sijaitsevista asiakaspääteistä luovuttiin vähäisen käytön vuoksi syksyllä 2014.

OP Ryhmä on panostanut merkittävästi mobiili- ja verkkopalveluiden kehittämiseen. Finanssipalveluiden käyttö on siirtymässä yhä enenevässä määrin mobiililaitteisiin.

Jäsenistö

Pankin jäsenmäärä kasvoi vuoden aikana 29 jäsenellä ja oli vuoden lopussa 2 051. Jäsenmäärän lisäys johtui toteutetusta ja aktiivisesta jäsenhankinnasta.

Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Osuuspankin palkka- ja palkkiopolitiikasta sekä palkkioiden maksamisesta päättää hallitus.

OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitetusta kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitetusta henkilöstörahostosta.

Osuuspankki kuuluu OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Pankki maksaa henkilöstörahastolle voittopalkkioita, mikäli ennalta sovitut OP Ryhmän yhteiset tavoitteet saavutetaan. Rahaston jäsen voi nostaa rahasto-osuuksia rahaston säännöissä mainituin perustein.

Osuuspankissa on käytössä OP Ryhmän yhteinen johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä, jonka ansaintajakoille on asetettu OP Ryhmän strategiaan perustuvia tavoitteita. Kolmen vuoden ansaintajako on 2014-2016, josta mahdollinen palkkio maksetaan OPn v. 2017 liikkeeseen laskemina debentureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debentuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018, 2019 ja 2020.

Palkkion maksamiseen liittyy OP Ryhmän vakavaraisuutta sekä työ- tai toimisuhteen voimassaoloa koskevia ehtoja.

Osuuspankin lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajako on puolikas tai kokonainen kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko osuuspankin henkilöstön.

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty luottolaitoslaissa sekä Finanssivalvonnan kannanotossa ja sen päivityksessä. Laissa määritellään henkilöt, joiden ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua merkittävää riskiä valvottavalle ts. riskipositioon kuuluvat henkilöt. Palkkion lykkäys, maksu muuna kuin rahana sekä maksamatta jättäminen tulee sovellettavaksi, jos lain tarkoittamassa riskipositioasemassa olevan henkilön muuttuvan palkkion määrä ylittää säännöksissä asetetun rajan.

Viivästetyt osuudet maksetaan kunakin vuonna niin, että maksuerien välillä on vähintään vuosi väliä. Ennen kunkin viivästetyn erän maksamista pankissa tehdään erikseen päätös siitä, onko aiemmin määriteltyä palkkiota pienennettävä toteutuneiden riskien, yrityksen palkitsemisjärjestelmään liittyvien maksamista koskevien ehtojen tai taloudellisen aseman heikkenemisen vuoksi. Viivästetty palkkio voidaan näiden rajoitusehtojen toteutuessa jättää kokonaan maksamatta tai maksaa määriteltyä pienempänä.

Henkilöstö

Pankin palveluksessa oli 31.12.2014 yhteensä 9 henkilöä. Henkilöstömäärässä ei tapahtunut muutoksia vuoden 2014 aikana.

Osuuspankin hallinnointijärjestelmä

Osuuskunnan kokous

Hartolan Osuuspankin omistajajäsenet käyttävät osuuskuntalain mukaista päätösvaltaansa osuuskunnan kokouksessa. Vuosittain ennen toukokuun loppua pidettävän varsinaisen osuuskunnan kokouksen käsiteltäväksi kuuluvat muun muassa seuraavat asiat:

- osuuspankin tuloslaskelman ja taseen vahvistaminen
- vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle,
- ylijäämän käytöstä päättäminen,
- hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä, valinnasta ja palkkioista päättäminen
- tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista päättäminen.

Lisäksi osuuskunnan kokous päättää tarvittaessa osuuspankin sääntöjen muutoksista. Varsinaisen osuuskunnan kokouksen lisäksi voidaan pitää asioiden niin vaatiessa ylimääräisiä kokouksia. Osuuskunnan kokouksen koollekutsumisesta päättää pankin hallitus.

Jokaisella jäsenellä on osuuskunnan kokouksessa yksi ääni.

Osuuskunnan kokous pidettiin 18.4.2014. Kokoukseen osallistui 12 osuuspankin jäsentä.

Hallintoneuvosto

Osuuspankilla on hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen. Lisäksi se vahvistaa osuuspankin ohjesäännön ja pankin riskienhallintaa koskevat periaatteet.

Hallintoneuvosto antaa varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle lausunnon edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Se voi myös antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Hallintoneuvostoon kuuluu pankin sääntöjen mukaan vähintään 12 ja enintään 18 jäsentä. Jäsenmäärän vahvistaa osuuskunnan kokous ja se on tällä hetkellä 17. Jäsenet valitaan osuuspankin jäsenistä ja heidän tulee edustaa monipuolisesti jäsenkuntaa. Kunkin jäsenen toimikausi kestää kolme vuotta. Vuosittain jäsenistä on erovuorossa kolmannes. Hallintoneuvoston jäsenen eroamiskäsi on 68 vuotta, kuitenkin siten että tämän iän täyttänyt henkilö saa toimia tehtävässään seuraavan valintakokouksen päättymiseen saakka.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2014 yhteensä 2 kertaa.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta

Hallintoneuvostoa avustaa sen valvontatehtävässä hallintoneuvoston keskuudestaan valitsema 2 - jäseninen tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunnan on kiinnitettävä huomiota erityisesti siihen, että osuuspankia ja sen konsernia johdetaan ammattitaitoisesti terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita noudattaen lain, sääntöjen, viranomaismääräysten ja annettujen ohjeiden sekä hallintoneuvoston vahvistamien vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden mukaisesti.

Tarkastusvaliokunnalle on toimitettava viranomaisten, keskusyhteisön ja tilintarkastajan laatimat pankkia koskevat tarkastuskertomukset. Tarkastusvaliokunnan on esitettävä havaintonsa tarkastuskertomuksista ja muusta pankin hallinnosta ainakin kerran vuodessa hallintoneuvostolle.

Hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva toimikunta

Osuuspankillla on hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva toimikunta, johon kuuluu 6 jäsentä. Toimikunnan tarkoituksena on avustaa osuuspankin eri toimielimiä henkilövalintojen tekemisessä ja varmistaa valintaprosessin tehokas valmistelu. Toimikunta tekee osuuskunnan kokoukselle sekä hallintoneuvostolle esitykset niiden päätösvaltaan kuuluvista asioista. Valmisteleva toimikunta voi myös tehdä esitykset muista kokouksissa esille tulevista asioista, joita hallintoneuvosto tai hallitus on esittänyt sen valmisteltaviksi. Lisäksi toimikunta valmistelee esitykset eri hallintoelinten jäsenten vuosi-, kuukausi- ja kokouspalkkioista sekä kulukorvausten perusteista.

Hallitus

Hallitus johtaa osuuspankin toimintaa. Pankin sääntöjen mukaan hallituksen on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava sen asioita lakien ja pankin sääntöjen sekä hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön mukaan. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain tai sääntöjen mukaan eivät kuulu osuuskunnan kokoukselle, hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle. Hallitus vastaa pankin strategisesta johtamisesta sekä ohjaa ja valvoo pankin toimivaa johtoa. Hallituksen lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että osuuspankin kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Osuuspankin sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat toimitusjohtaja toimiaikanaan sekä hallintoneuvoston valitsevat 3 – 6 muuta jäsentä, joiden tulee olla osuuspankin jäseniä. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 4. Hallituksen jäsenen toimikausi on yksi vuosi. Hallituksen jäsenen yläikäraja on 68 vuotta, kuitenkin siten, että tämän iän täyttänyt jäsen saa toimia tehtävässään uuden jäsenen valinnasta päättävän hallintoneuvoston kokouksen loppuun. Hallituksen jäsenenä olevan toimitusjohtajan osalta yläikäraja määräytyy osuuspankin ja toimitusjohtajan välisen toimitusjohtajan osalta yläikäraja määräytyy osuuspankin ja toimitusjohtajan välisen toimitusjohtajan mukaisesti.

Vuosittain ensimmäisessä jäsentensä valintaa seuraavassa kokouksessaan hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ei saa valita osuuspankin toimitusjohtajaa tai toimihenkilöä.

Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Kertomusvuonna hallituksen kokouksia oli 12.

Toimitusjohtaja

Pankin toimitusjohtajan on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava pankin päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimiin, jotka pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa.

Toimitusjohtajan lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia, että pankin kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

Hallinnointielinten jäsenet

Hallintoneuvosto

suluissa toimikauden alkamisvuosi ja erovuoroisuusvuosi

Puheenjohtaja	Anne Kuisma, Emäntä, Hartola	(2013-2016)
Varapuheenjohtaja	Pasi Joronen, Yrittäjä, Hartola	(2013-2016)
Muut jäsenet	Raija Carlson, Psykoterapeutti, Hartola	(2012-2015)
	Marjatta Lahtinen, Maanviljelijä, Hartola	(2013-2016)

Reijo Lång, Yrittäjä, Hartola	(2012-2015)
Heini Merinen, Yrittäjä, Hartola	(2013-2016)
Irja Niilahti, Rehtori-sivistystoimenj., Hartola	(2012-2015)
Markku Palm, Agrologi, Hartola	(2013-2016)
Arto Pajunen, Työnjohtaja, Hartola	(2014-2017)
Päivi Parkkonen, Verotarkastaja, Lahti	(2012-2015)
Leena Peltonen, Toimitusjohtaja, Jyväskylä	(2014-2017)
Tuomo Piipari, Yrittäjä, Hartola	(2014-2017)
*Mika Seppälä, Maanviljelijä, Hartola	(2014-2017)
Matti Sievänen, Laitoshoitaja, Hartola	(2013-2016)
Hilkka Suomi, Yrittäjä, Hartola	(2012-2015)
*Raili Tonteri, Koulunkäynninohj., Hartola	(2012-2015)
Simo Vehkasalo, Vararehtori, Hartola	(2014-2017)

*Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnan jäsen

Hallitus

Puheenjohtaja	Mikko Ruoppi, s. 1975, Hartola Varastonhoitaja - Hartolan kunnanvaltuuston puheenjohtaja	2005 –
Varapuheenjohtaja	Maritta Virtanen, s. 1958, Hartola Taksiyrittäjä - Hartolan kunnanvaltuutettu - Hartolan kunnanhallituksen jäsen - Hartolan seurakunnan kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja - Päijät-Hämeen liiton maakuntavaltuutettu - Taksi Maritta Virtanen Oy:n hallituksen pj - Suur-Savon Sähkö Oy:n hallintoneuvoston jäsen	2007 –
Muut jäsenet	Ossi Parkkinen, s. 1953, Hartola Rakennusmestari - ei samanaikaisia luottamustoimia	1999 –
	Veli Vesala, s. 1959, Hartola Maatalousyrittäjä - ei samanaikaisia luottamustoimia	2008 –
	Kari Leskinen, s. 1976, Hartola Toimitusjohtaja - Itä-Hämeen OP-Kiinteistökeskus Oy:n hallituksen jäsen	2012 –

Toimitusjohtaja

Kari Leskinen, s. 1976, tradenomi
- pankin palvelukseen ja toimitusjohtajaksi 1.2.2012

Tilintarkastajat

Pankin tilintarkastajana toimii DHS Oy Audit Partners vastuutarkastajanaan KHT Juho Himanen.

Muu tarkastustoiminta

OP Osuuskunnan sisäistä tarkastusta ei suoritettu vuonna 2014. Vakavaraisuuden hallinnan tarkastus tehtiin kesäkuussa 2014 osastonjohtaja Timo Valkaman toimesta.

Tulevaisuuden näkymät

Maailmantalouden näkymät ovat kohentuneet öljyn hinnan laskun vuoksi. Euroalueella keskuspankin elvyttävä rahapolitiikka ja euron heikkeneminen tukevat talouden kehitystä. Euroalueen talous kasvaa edelleen verkkaisesti. Euribor-korot säilyvät alhaalla. Viennin vilkastuminen tukee Suomen taloutta, mutta talouskehitys on kokonaisuutena edelleen heikkoa.

Heikko taloustilanne näkyy myös pankin lähitoimialueella. Asuntokauppa on hiljaista ja yritystoiminta polkee paikallaan. Yleinen taloustilanteen kohentuminen vilkastuttaa toivottavasti myös Hartolan talousaluetta lähiaikoina. Suunnitteilla oleva pankkifuusio mahdollistaa myös toiminnan sopeuttamiseen entistä paremmin valitsevaan taloustilanteeseen sekä suuntaamiseen pankkitoiminnalle merkittävien etäasiakkaiden ammattimaisempaan hoitomalliin.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Osuuspankin jakokelpoinen ylijäämä 31.12.2014 oli 8 426 308,27 euroa, josta tilikauden ylijäämä oli 2 250 699,73 euroa.

Taseen osoittama ylijäämä ehdotetaan käytettäväksi siten, että lisäosuusmaksulle maksetaan korkoa 1,0 prosenttia ja Tuotto-osuudelle 3,25 prosenttia, eli yhteensä 41 693,66 euroa. Tilikauden ylijäämästä jää 2 209 006,07 euroa edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

Osuuspankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksukyky on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

HARTOLAN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2014	1.1. - 31.12.2013
Korkotuotot	1 134 803,12	1 081 406,46
Korkokulut	227 763,61	291 072,90
KORKOKATE	907 039,51	790 333,56
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	385 015,46	293 085,46
Muista yrityksistä	385 015,46	293 085,46
Palkkiotuotot	467 311,85	447 331,75
Palkkiokulut	54 825,43	51 216,52
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	4 888,56	-6 063,73
Arvopaperikaupan nettotuotot	4 579,26	-5 835,84
Valuuttatoiminnan nettotuotot	309,30	-227,89
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2 530 727,42	0,00
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	7 526,20	789,89
Liiketoiminnan muut tuotot	15 542,56	16 743,58
Hallintokulut	822 760,14	821 325,75
Henkilöstökulut	459 376,03	467 217,20
Palkat ja palkkiot	386 377,70	395 612,70
Henkilösivukulut	72 998,33	71 604,50
Eläkekulut	54 653,30	53 488,85
Muut henkilösivukulut	18 345,03	18 115,65
Muut hallintokulut	363 384,11	354 108,55
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	56 480,41	56 871,02
Liiketoiminnan muut kulut	338 588,03	214 382,62
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	142 074,05	-2 588,33
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	2 903 323,50	401 012,93
Tilinpäätössiirrot	179 729,51	120 000,00
Tuloverot	472 894,26	10 664,42
Tilikauden verot	474 814,81	10 935,97
Laskennallinen vero	-1 920,55	-271,55
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	2 250 699,73	270 348,51
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	2 250 699,73	270 348,51

HARTOLAN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2014	31.12.2013
VASTAAVAA		
Käteiset varat	162 798,74	292 847,68
Saamiset luottolaitoksilta	5 259 992,38	5 538 498,31
Vaadittaessa maksettavat	847 379,93	2 159,70
Muut	4 412 612,45	5 536 338,61
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	50 169 436,12	49 157 894,88
Muut	50 169 436,12	49 157 894,88
Saamistodistukset	2 035 571,49	1 481 349,14
Muilta	2 035 571,49	1 481 349,14
Osakkeet ja osuudet	12 540 841,64	8 677 891,64
Johdannaissopimukset	23 592,82	7 692,54
Aineelliset hyödykkeet	659 618,07	698 212,85
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	23 536,33	24 949,11
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	569 005,46	604 227,46
Muut aineelliset hyödykkeet	67 076,28	69 036,28
Muut varat	48 186,98	46 245,07
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	126 593,08	174 726,46
Laskennalliset verosaamiset	27 613,81	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	71 054 245,13	66 075 358,57
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	5 033 160,00	804 391,53
Luottolaitoksille	5 033 160,00	804 391,53
Vaadittaessa maksettavat	33 160,00	804 391,53
Muut	5 000 000,00	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	52 067 682,65	53 740 428,29
Talletukset	52 035 412,45	53 687 282,33
Vaadittaessa maksettavat	42 133 394,53	40 077 772,10
Muut	9 902 017,92	13 609 510,23
Muut velat	32 270,20	53 145,96
Muut	32 270,20	53 145,96
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	23 412,15	5 731,74
Muut velat	118 841,82	104 243,44
Muut velat	69 815,82	59 219,44
Pakolliset varaukset	49 026,00	45 024,00
Siirtovelat ja saadut ennakot	812 339,89	379 419,36
Laskennalliset verovelat	0,00	367 996,70

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	58 055 436,51	55 402 211,06
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	1 339 754,01	1 160 024,50
Vapaaehtoiset varaukset	1 339 754,01	1 160 024,50
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	2 700 810,00	1 220 440,00
Jäsenosuudet	213 800,00	210 300,00
Lisäosuudet	152 710,00	1 010 140,00
Tuotto-osuudet	2 334 300,00	0,00
Muut sidotut rahastot	530 836,34	2 105 596,16
Vararahasto	512 464,73	512 464,73
Käyvän arvon rahasto	18 371,61	1 593 131,43
Vapaat rahastot	1 139 989,04	1 139 989,04
Muut rahastot	1 139 989,04	1 139 989,04
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	5 036 719,50	4 776 749,30
Tilikauden voitto (tappio)	2 250 699,73	270 348,51
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	11 659 054,61	9 513 123,01
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	71 054 245,13	66 075 358,57
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	210 386,08	213 884,99
Takaukset ja pantit	210 386,08	213 884,99
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	2 071 231,49	2 229 684,80
Muut	2 071 231,49	2 229 684,80
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET YHTEENSÄ	2 281 617,57	2 443 569,79

HARTOLAN OSUUSPANKKI**RAHOITUSLASKELMA****2014****2013****LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA**

Kauden voitto	2 250 699,73	270 348,51
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	-1 665 455,47	164 622,62

LIIKETOIMINNAN VAROJEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)**-3 892 132,58** **-4 832 894,12**

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		
Saamiset luottolaitoksilta	1 123 726,16	2 059 270,24
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1 155 536,84	-5 975 909,32
Leasingkohteet		
Saamistodistukset	-540 600,37	-501 000,00
Osakkeet ja osuudet	-3 319 350,00	-418 936,19
Johdannaissopimukset		
Sijoituskiinteistöt	1 412,78	
Muut varat	-1 784,31	3 681,15

LIIKETOIMINNAN VELKOJEN LISÄYS (+) TAI VÄHENNYS (-)**2 561 096,33** **4 376 253,36**

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	4 228 768,47	803 910,30
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-1 672 745,64	3 646 356,19
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat		-875,00
Muut velat	5 073,50	-73 138,13
Maksetut tuloverot	-115,39	-49 223,54
Saadut osingot	385 015,46	293 085,46

A. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ**-745 791,99** **-21 669,63****INVESTOINTIEN RAHAVIRTA**

Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset		
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat		
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-19 298,41	-7 648,02
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset		400,00

B. INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ**-19 298,41** **-7 248,02****RAHOITUKSEN RAHAVIRRA**

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset		
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	1 517 000,00	40 315,91
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-26 360,00	-97 320,00
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-10 378,31	-16 098,52
Maksetut bonukset omistajajäsenille		-8 374,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset		
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset		

C. RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ**1 480 261,69** **-81 476,61****D. VALUUTTAKURSSIEN MUUTOSTEN VAIKUTUS RAHAVAROIHIIN****RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C+D)** **715 171,29** **-110 394,26****RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA** **295 007,38** **405 401,64****RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA** **1 010 178,67** **295 007,38****RAHAVAROJEN MUUTOS** **715 171,29** **-110 394,26**

Saadut korot	1 141 095,56	1 100 053,30
Maksetut korot	235 893,54	363 630,67

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät joihin ei liity maksutapahtumaa

Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-3 630,00	3 630,00
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos		
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	-2 533 204,51	
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	236 209,92	176 871,02
Saamisten arvonalentumiset	145 775,73	2 308,80
Muut	489 393,39	-26 161,20
	<u>-1 665 455,47</u>	<u>156 648,62</u>

Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntivoitot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus		-400,00
Myyntitappiot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus		
Maksetut bonukset omistajajäsenille		8 374,00
	0,00	<u>7 974,00</u>

Oikaisut yhteensä**-1 665 455,47** 164 622,62**Rahavarat**

Käteiset varat	162 798,74	292 847,68
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	847 379,93	2 159,70
Rahavarat yhteensä	<u>1 010 178,67</u>	<u>295 007,38</u>

OSUUSPANKIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1.1 YLEISTÄ

Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

1.2 LASKENTATEKNINEN EMOYHTIÖ

Pankki- ja vakuutustoimintaa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP Ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetuissa laeissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. OP Ryhmä ei muodosta kirjanpitoaissa määriteltyä konsernia eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää. OP Osuuskunnalla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP Ryhmälle ei voida määrittellä emoyhtiötä.

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP Osuuskunnan ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitoaissa tarkoitettu määräysvalta. Ryhmän oman pääoman muodostavat osuuspankkien omat pääomat ja vuonna 2013 lisäksi Pohjola Pankki Oyj:n omasta pääomasta se osa, joka oli muiden kuin yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omistuksessa. OP Osuuskunta toteutti helmikuussa 2014 julkistamansa ostotarjouksen kaikista Pohjola Pankki Oyj:n osakkeista ja OP Osuuskunta merkittiin 7.10.2014 ainoana omistajana Pohjolan osakasluetteloon. Edellä mainitun periaatteen mukaan OP Ryhmälle on muodostettu ns. laskentatekninen emoyhtiö.

Laskentateknisen emoyhtiön keskinäinen omistus, sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat, sisäinen voitonjako ja sisäiset katteet eliminoidaan. Osuus pääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuusmaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta. OP Ryhmän osakepääoma muodostui vuonna 2013 OP Ryhmän ulkopuolisten osakkaiden sijoituksista Pohjola Pankki Oyj:n osakepääomaan.

1.3 LAATIMISPERUSTA

Osuuspankin tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi. Jäljempänä kuvatut tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat yhteneväiset kaikille OP Osuuskunnan jäsenosuuspankeille. Kuitenkaan jäsenosuuspankilla ei välttämättä ole kaikkia laatimisperiaatteissa lueteltuja eriä.

1.4 RAHOITUSINSTRUMENTIT

1.4.1 Käyvän arvon määrytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten metodiikkojen kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään viimeaikaisten toteutuneiden markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

1.4.2 Luokittelu ja kirjaaminen

Rahoitusinstrumentit luokitellaan neljään ryhmään: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat ja -velat on hankittu. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat voivat jakaantua kahteen alaryhmään, jotka ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat.

Rahoitusvarojen kirjaamisperusteena käytetään kaupantekopäivää. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin on lakannut.

Saamisen hankintamenoksi kirjataan käypä arvo, joka pääsääntöisesti on se määrä, joka siitä on hankintahetkellä maksettu. Hankintameno sisällytetään transaktiomenot, jotka kohdistuvat lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen transaktiomenot kirjataan kuluksi hankintahetkellä.

1.4.2.1 Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja –velat

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaisopimukset, paitsi tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt johdannaiset ja takaussopimusjohdannaiset.

1.4.2.2 Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat

Tilinpäätökseen voidaan tietyin edellytyksin merkitä käypään arvoon myös muita tietyt ehdot täyttäviä rahoitusvaroja ja –velkoja, jos päätös näiden erien pysyvistä käypään arvoon merkitsemisestä tehdään tällaista erää ensimmäistä kertaa kirjanpitoon merkittäessä. Osuuspankissa tähän erään voidaan merkitä vain sellainen rahoitusvaroihin kuuluva instrumentti, johon liittyy yksi tai useampi sellainen kytketty johdannainen, joka kirjanpidossa muutoin pitäisi esittää erillään tästä instrumentista ja arvostaa käypään arvoon.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntitulokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot. Osuuspankilla ei ole tähän erään luokiteltuja rahoitusvelkoja.

1.4.2.3 Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättynä päivänä ja jotka on hankittu aikomuksella ja kyvyllä pitää eräpäivään saakka. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset kirjataan alun perin käypään arvoon, johon lisätään transaktiomenot. Myöhemmin ne arvostetaan kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaerä kirjataan arvopaperin kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumista tarkastellaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin lainojen ja saamisten arvonalentumista. Saamistodistuksen arvonalentumisena kirjataan sen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Mikäli on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että eräpäivään pidettäviin rahoitusvaroihin kuuluvan joukkovelkakirjan arvo on alentunut, kirjataan arvonalentumistappio tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.4.2.4 Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka ovat osuuspankin myöntämiä luottoja ja niihin rinnastettavia rahoitussopimuksia sekä noteeraamattomia saamistodistuksia.

Lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Jos lainan tai saamisen arvo on tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta alhaisempi kuin jaksotettu hankintamenu, arvostetaan se arvonalentumistappiolla vähennettyyn jaksotettuun hankintamenuon.

Lainoista ja muista saamisista kirjataan saamiskohtaisia ja saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia. Arvonalentuminen kirjataan silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti.

Saamisen arvo on alentunut, jos sen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvo – vakuus huomioon otettuna – ovat pienemmät kuin luoton pääoman ja maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Tulosvaikutteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus on lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Arvon alentumisen arviointiprosessi on kaksivaiheinen. Arvonalentumista arvioidaan saamiskohtaisesti yksittäin merkittävistä lainoista ja saamisista. Jos lainoja ja muita saamia ei tarkastella saamiskohtaisesti, ne tulevat saamisryhmäkohtaisen arvonalennuslaskennan piiriin. Ryhmäkohtaisena arvonalentumisena kirjataan syntyneet mutta ei vielä raportoidut tappiot, joita ei vielä voida kohdistaa tietyille asiakaslainalle. Ryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin. Mallissa saamiset ryhmitellään luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin rating-luokittain. Ryhmäkohtaisen arvonalentuminen lasketaan rating-luokittain odotetun tappion perusteella, jonka lisäksi laskennassa huomioidaan vakuuksien diskontatut nykyarvot sekä aikaisempi keskimääräinen tappiokehitys.

Jos luoton maksusuunnitelmaa muutetaan, muutoksen syy ja vakavuusaste luokitellaan sisäisellä asteikolla. Osa maksusuunnitelmien muutoksista tehdään asiakassuhteiden hoidon perusteella eivätkä ne johdu asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä. Nämä muutokset eivät vaikuta arvonalentumisen kirjaamiseen. Joissakin tapauksissa asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen annetaan myönnytys lainaehtoihin esim.

lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi tai muu luoton uudelleenjärjestely, jolla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja rajoittamaan vastuiden luottoriskiä. Maksusuunnitelman muutokset, jotka johtuvat asiakkaan heikentyneestä maksukykyvästä vaikuttavat yhdessä muiden kriteerien kanssa asiakkaan luottoluokitusta heikentävästi ja siten lisäävät ryhmäkohtaisen arvonalennuksen määrää. Korkeimman vakavuusasteen maksusuunnitelman muutoksella on vaikutus myös luoton ohjautumiseen saamiskohtaisen arvonalentumistestauksen piiriin. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi ja tuloslaskelmassa erään Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista. Arvonalentumisen johdosta saatu vakuutuskorvaus kirjataan arvonalentumistappioiden oikaisuksi. Arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Laina poistetaan taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun, tai taseesta poiskirjaamisesta on tehty muutoin erillinen päätös. Taseesta poiskirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan saamisten arvonalentumisten oikaisuksi.

Mikäli on saatu objektiivista näyttöä arvonalentumisen testauksessa aiemmin mukana olleen asiakkaan maksukykyyn palautumisesta, arvonalentumisen määrä arvioidaan uudelleen ja maksukykyyn parantumisesta aiheutuneet muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Järjestämättömällä saamisella tarkoitetaan saamista, jonka korko, pääoma tai sen osa on ollut erääntyneenä ja maksamattomana 90 päivää. Annettuun takaukseen perustuva saaminen merkitään järjestämättömäksi, kun takaukseen perustuva maksu suoritetaan.

1.4.2.5 Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat muodostuvat pääasiassa saamistodistuksista, pitkäaikaisista osakesijoituksista ja muista toiminnalle välttämättömistä osakkeista ja osuuksista. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenoon, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättynä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon. Silloin kun käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet sekä muut noteeraamattomat osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman Käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot, kun omaisuus erä myydään, saamistodistus erääntyy tai sen arvon on todettu alentuneen. Samaan tuloslaskelman erään kirjataan myös näiden rahoitusvarojen myyntitulokset.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi katsotaan saamistodistusten osalta esimerkiksi liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksen huomattava negatiivinen muutos tai oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintameno. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen rahoitusvarojen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

1.4.2.6 Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvelat. Velka merkitään taseeseen arvoon, joka siitä on hankintahetkellä saatu. Velan nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaerä kirjataan velan kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

1.4.3 Pitkäaikaissäästämissopimukset

Pitkäaikaissäästämislain (PS-lain) mukaisella sidotulla ja verotuetulla eläkesäästämissopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jonka ehtojen mukaan säästövarat ovat nostettavissa vasta, kun säästövaroihin oikeutettu saavuttaa määrätyn iän tai kun muu ehdoissa mainittu säästövaroihin oikeutetun elämäntilanteeseen liittyvä erityinen nostoperuste täyttyy. Säästämistilille talletetut rahat palveluntarjoajan on sijoitettava säästämissopimuksessa tarkemmin määrättyllä tavalla pitkäaikaissäästämisestä annetussa laissa määriteltäviin kohteisiin siltä osin kuin niitä ei ole sovittu jätettäväksi säästämistilille.

Osuuspankit, jotka tarjoavat PS-palveluja, vastaanottavat asiakkaan suorittamat maksut tarkoitusta varten avatulle talletussuojan piiriin kuuluvalla säästämistilille. Jos säästövarat jätetään säästämistilille tai sijoitetaan osuuspankin tarjoamalle muulle talletustilille, merkitään säästövarat pankin taseessa talletusvelkoihin. Jos säästövarat sijoitetaan sopimuksen mukaisesti muihin sijoituskohteisiin, kirjataan sijoitetut varat pois säästämistililtä ja pankki kirjaa ne taseen ulkopuoliseen säästämissopimuskohtaiseen reskontraan.

Säästövarojen sijoittamisesta saadut korot, osingot ja muut tuotot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta ja pääoman takaisinmaksusta kertyvät varat kirjataan taseessa olevalle säästämistilille, jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen. Säästämissopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti säästämistilillä veloittaen.

1.4.4 Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuus myydyt arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään luovutuksesta huolimatta.

1.4.5 Johdannaisopimukset

Osuuspankki tekee johdannaisopimuksia suojaustarkoituksessa joko taloudellisina suojina tai kirjanpidollisen suojauslaskennan säännöin. Sopimusvastapuolena on aina Pohjola Pankki Oyj. Suojauksessa käytetään korkojohdannaisia.

Johdannaiset kirjataan alun perin käypään arvoon ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Tästä syntyvän voiton tai tappion kirjaaminen riippuu siitä, onko johdannainen määritelty suojaustarkoitukseen ja minkä luonteista erää se suojaa.

Johdannaisopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvomuutokset kirjataan taseen vastaavaa -puolen erään Johdannaisopimukset ja negatiiviset taseen vastattavaa -puolen erään Johdannaisopimukset. Koronvaihtosopimusten vaihdettavat korot jaksotetaan ajan kulumisen perusteella taseen siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin sekä vastaerät nettona tuloslaskelman korkoihin.

1.4.6 Taloudelliset suojat

Taloudellisessa suojaamisessa suojataan tiettyä tase-erää, positiota tai kassavirtaa tulevaisuuden arvomuutoksia vastaan sovellettavan riskienhallintastrategian mukaisesti. Koska suojauksen tehokkuutta ei ole tarkoituksenmukaista todentaa suojauslaskennan säännöillä, suojaustapaa kutsutaan muutoin suojaavaksi. Taloudellisessa suojauksessa johdannaisopimuksen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan arvopaperikaupan nettotuottoihin.

Enimmäis- ja vähimmäiskorkoehtoisten yritysluottojen korkoriski suojataan luottokohtaisesti ostamalla sovitulle korkoputkiehdolle vastakkaismerkkinen johdannaispari. Kytkeyt ja niitä kattavat korkokatto- ja lattiajohdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Arvostustulos kirjataan korkoihin.

1.4.7 Suojauslaskenta

Suojauslaskenta tarkoittaa tehokkaaksi todennetun suojaussuhteen kirjanpidollista laskentakäytäntöä, jossa suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta.

Osuuspankeilla voi olla suojauslaskennan piirissä sekä rahoitusvaroja että rahoitusvelkoja, kuten lainat ja saamiset –ryhmään sisältyvä yksittäinen luotto tai luottokanta, myytävissä olevien arvostusryhmään kuuluva saamistodistus sekä muiden rahoitusvelkojen yksilöity määräaikaistalletuserä tai liikkeeseen laskettu emissio. Osuuspankit käyttävät korkosuojaukseen sekä perinteisiä koronvaihtosopimuksia että OTC swap-johdannaisia. Vastapuolena on aina Pohjola Pankki Oyj.

Suojaukseen käytettyjen johdannaisten ja suojauksen kohteet yksilöidään suojausta aloitettaessa. Samoin dokumentoidaan suojaussuunnitelma ja suojauksen tavoitteet. Lisäksi jokaisena tilinpäätöspäivänä osoitetaan suojauksen tehokkuus.

1.4.7.1 Käyvän arvon suojauslaskenta

Käyvän arvon suojausta sovelletaan kiinteäkorkoisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseen. Suojaavan johdannaissinstrumentin ja suojattavan kohteen korkoriskistä johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan suojauslaskennan nettotuottoihin.

1.4.7.2 Rahavirran suojauslaskenta

Euribor –sidonnaisen luottokannan tulevien korkovirtojen korkomuutosta suojaavat koronvaihtosopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, kuuluvat rahavirran suojauslaskennan piiriin.

Koronvaihtosopimus on sopimus, jossa sopimusosapuolet sitoutuvat määräajaksi maksamaan toisilleen sopimuksen euomääräiseen laskennalliseen pääomaan perustuvaa korkoa. Koronvaihtosopimuksen laskennallinen pääoma on koronvaihtosopimuksen kohde-etuuden nimellisarvo. Rahavirran suojauksessa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevaa korkovirtaa vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Koronvaihtosopimuksista jaksotettavat siirtyvät korot kirjataan suoriteperusteisesti. Korkokertymät esitetään taseen siirtosaamisissa tai siirtoveloissa riippuen siitä onko kyseessä laskennallinen pääomasatava vai pääomavelka. Molempien vastaerä kirjataan nettona korkokatteen Korkotuotot johdannaissopimuksista –erään. Nettokorko on joko korkotuotto tai korkotuoton oikaisu.

Rahoitusjohdannaisten käytettävät koronvaihtosopimukset arvostetaan käypään arvoon sopimuskohtaisesti. Käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan suoraan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon laskennallisella verovelalla vähennettynä. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmaan.

Suojauslaskenta lopetetaan ennenaikaisesti vain jos suojattavaa lainakantaa ei enää ole.

1.5 TILINPÄÄTÖSERIEN NETOTTAMINEN

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Milloin osuuspankillä on saaminen siltä, jolle pankki itse on velkaa, esitetään saaminen ja velka taseessa erikseen, jollei pankilla ole lakisääteistä oikeutta kuittaamiseen ja jollei pankki aio käyttää oikeuttaan kuittaukseen.

1.6 ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssseja. Ulkomaan rahan määräisten erien muuttamisesta Suomen rahaksi syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

1.7 OSAKKEET JA OSUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ JA SAMAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteisyhtiöihin sekä samaan konserniin kuuluviin yrityksiin merkitään hankintamenuon, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintamenuon, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenuon. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.8 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Kirjanpitolain 5 luvun 5 a §:n mukaiset aineettomaan omaisuuteen kuuluvien vastikkeellisesti hankittujen oikeuksien ja varojen hankintamenuo aktivoidaan ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Myös mahdollisesti aktivoidut muut pitkävaikutteiset menot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alun perin hankintamenoon. Jos aineettoman hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.9 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.9.1 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen, omaisuuden arvonnousujen tai molempien hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat vuokrattavien tilojen hallintaan sekä maksamatta jääneen saamisen sijaan tulevat kiinteistöt. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa vuokrataan ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia pinta-alasta), luokitellaan se sijoituskiinteistöksi. Jos osa tavallisen kiinteistöyhtiön omistamista tiloista on sijoituskäytössä ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia kiinteistöyhtiön omistamien tilojen pinta-alasta), luokitellaan osakkeet sijoituskiinteistöiksi.

Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomikukseen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Kiinteistökohtaisena vähimmäistuottovaatimuksena tasearvoa määritettäessä käytetään 5,5 prosenttia. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja –tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Sijoituskiinteistöksi rakennettavat uudet kiinteistöt (tai kiinteistöyhteisöosakkeet) kirjataan ennen valmistumista IAS 40-standardin mukaisesti keskeneräiseksi käyttöomaisuushyödykkeeksi sijoituskiinteistöjen ryhmään ja otetaan huomioon sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyssä jo ennen valmistumista.

1.9.2 Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määritettäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.9.2.1 Arvonorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonnäytysmenetelmät

Arvonkorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

1.9.2.2 Taseesta pois kirjaaminen

Sijoituskiinteistö tai omassa käytössä oleva kiinteistö kirjataan pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun kiinteistö poistetaan pysyvästi käytöstä eikä sen luovuttamisesta ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä.

1.9.3 Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen hankintamenoon ja kirjataan vaikutusaikaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Jos hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.9.4 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä poistoja. Poistojen tekeminen aloitetaan sen jälkeen kun kohde on hankittu tai kun se on valmistunut ja otettu käyttöön.

Taloudelliset vaikutusajat ovat pääsääntöisesti seuraavat:

Rakennukset	30 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	3 – 10 vuotta

1.10 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksin tai muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot. Sijoituskiinteistöjen vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle otettuja hyödykkeitä ei merkitä taseeseen. Vuokrat merkitään kuluksi tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

1.11 PAKOLLISET VARAUKSET

Tuotoista vähennetään velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, kun ne kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, niiden toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä, niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen ja perustuvat lakiin ja sitoumukseen sivullista kohtaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, merkitään se taseen pakollisiin varauksiin enintään sen todennäköiseen määrään. Jos määrä ja toteutumisajankohta on tiedossa, merkitään se siirtovelaksi.

1.12 OMA PÄÄOMA

Osuuspankin omaan pääöman sisältyvät osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset Tuotto-osuuksiin. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä sekä jäsenosuuden että Tuotto-osuuden palauttamisesta. Osuuspankin tilinpäätöksessä omaan pääömaan luetaan lisäksi lisäosuuspääöma, josta

osuuspankilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi. Vuonna 2013 irtisanottu lisäosuuspääoma luettiin osuuspankin omaan pääomaan tällöin voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti.

Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua osuuspankin päätöksentekoon. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä jäsenosuuden palauttamisesta. Jäsenosuudelle ei makseta korkoa.

Tuotto-osuudella ei ole äänivaltaa. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä Tuotto-osuuden pääoman ja koron maksusta. Tuotto-osuuksille mahdollisesti maksettava korko on kaikille Tuotto-osuuksille samansuuruinen. Korko kirjataan velaksi ja vähennetään omasta pääomasta, kun päätös maksusta on tehty.

1.13 PÄÄOMALAINAT

Pääomalaina merkitään omaksi eräkseen taseen erään Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla. Vakavaraisuuslaskelmassa pääomalainat luetaan ensisijaisiin omiin varoihin. Pääomalainalle saadaan maksaa korkoa voitonjakokelpoisten varojen puitteissa.

1.14 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Vapaaehtoiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä vapaaehtoisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Vapaaehtoisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa osuuspankin ennakoituja riskejä.

1.15 TYÖSUHDE-ETUUDET

1.15.1 Eläke-etuudet

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan OP- Eläkekassassa ja lisäeläketurva OP- Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

1.15.2 Henkilöstörahasto

Osuuspankki voi kuulua OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.15.3 Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Osuuspankin lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko osuuspankin henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon palkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat osuuspankeissa toimivat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OPn ryhmätasoiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 – 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 –

2017. OP Osuuskunnan tekemän Pohjolan osakkeiden ostotarjouksen johdosta koko tavoitepalkkio maksetaan rahana palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaisesti.

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 – 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OPn vuonna 2017 liikkeeseen laskemina debentuureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debentuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 – 2020.

Palkkion arvoa jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Palkkio kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.16 TULOVEROT

Tuloslaskelman tuloverot muodostuvat verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta.

Laskennallinen verovelka lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista.

Laskennallinen verosaaminen lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista, jos on todennäköistä, että vähennyskelpoiset väliaikaiset erot ja verotukselliset tappiot voidaan verotettavan tulon kertymisen ansioista hyödyntää.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyin verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, kirjataan erään liittyvän laskennallisen verovelan tai -saamisen muutos omaan pääomaan.

Tuloverojen jakautuminen varsinaisesta ja muusta toiminnasta johtuviin veroihin esitetään liitetiedoissa.

1.17 TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksullisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Luottojen viivästyskorot tuloutetaan maksuperusteisesti. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

1.18 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimiitit ja arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

1.19 PANKKIVERO

Osuuspankkeja koskee Laki väliaikaisesta pankkiverosta, jonka mukaan se maksaa vuosittain pankkiveroa 0,125 % riskipainotetuista eristä. Vero koskee suomalaista talletuspankkia, joka harjoittaa talletuspankkitoimintaa verovuoden alkaessa. Osuuspankit jaksottavat pankkiveron tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin kalenterivuoden aikana.

LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA**Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot**

- 1 Korkotuotot
- 2 Korkokulut
- 3 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 5 Palkkiotuotot ja -kulut
- 6 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- 7 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- 8 Suojauslaskennan nettotulos
- 9 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 10 Liiketoiminnan muut tuotot
- 11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 12 Liiketoiminnan muut kulut
- 13 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista
- 14 Tuloverot
- 15 Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut

Tasetta koskevat liitetiedot

- 16 Saamiset luottolaitoksilta
- 17 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 18 Leasingkohteet
- 19 Saamistodistukset
- 20 Osakkeet ja osuudet
- 21 Johdannaissopimukset
- 22 Aineettomat hyödykkeet
- 23 Aineelliset hyödykkeet
- 24 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 25 Muut varat
- 26 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 27 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 28 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 29 Muut velat
- 30 Pakolliset varaukset
- 31 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 32 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 33 Oma pääoma
- 34 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 35 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2014
- 36a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2014
- 36b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2014

Muut liitetiedot

- 37 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2014
- 38 Eläkevastuut
- 39 Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut
- 40 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 41 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 42 Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
- 43 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2014
- 44 Notariaattitoiminta
- 45 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2014
- 46 Pitkäaikaissäätämispalvelu

1. Korkotuotot

	2014	2013
Saamisista luottolaitoksilta	117 568,08	133 497,57
Saamisista yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	1 002 214,31	935 110,97
Saamistodistuksista	22 564,33	17 616,93
Johdannaissopimuksista	-7 560,52	-4 830,69
josta rahavirran suojaus	0,00	0,00
Muut korkotuotot	16,92	11,68
Yhteensä	1 134 803,12	1 081 406,46
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	-1 883,11	833,53

2. Korkokulut

	2014	2013
Veloista luottolaitoksille	12 760,27	2 623,45
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	215 003,27	288 449,45
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	0,00	0,00
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0,00	0,00
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Muut korkokulut	0,07	0,00
Yhteensä	227 763,61	291 072,90

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

	2014	2013
Vuokratuotot	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	0,00	0,00
Palkkiotuotot	0,00	0,00
Muut tuotot	0,00	0,00
Muut kulut	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	2014	2013
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00
Myytavissä olevista	385 015,46	293 085,46
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	0,00	0,00
Omistusyhteisyryyksiltä	0,00	0,00
Yhteensä	385 015,46	293 085,46

5. Palkkiotuotot ja -kulut

	2014	2013
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	130 792,90	123 690,54
Talletuksista	6 538,00	6 298,26
Maksuliikenteestä	204 406,79	189 500,73
Rahastoista	16 219,02	19 580,04
OmaisuuDENhoidosta	11 566,18	10 529,42
Lainopillisista tehtävistä	42 154,14	42 190,87
Arvopaperinvälityksestä	1 989,85	2 056,35
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	1 706,77	9 675,14
Vakuutusten välityksestä	208 365,86	198 352,28
Takauksista	5 995,62	4 689,96
Muut	-162 423,28	-159 231,84
Yhteensä	467 311,85	447 331,75

Palkkiokulut

Maksetut toimitusmaksut
Muut
Yhteensä

2014	2013
46 685,93	45 463,77
8 139,50	5 752,75
54 825,43	51 216,52

6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot**Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tappiot**

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muut
Yhteensä

2014	2013
-70,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
-70,00	0,00

Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muista
Yhteensä

3 630,00	-3 630,00
0,00	0,00
0,00	0,00
3 630,00	-3 630,00

Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä**Johdannaisten nettotuotot****Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista****Valuuttatoiminnan nettotuotot****Kaikki yhteensä**

3 560,00	-3 630,00
0,00	-2 205,84
1 019,26	0,00
309,30	-227,89
4 888,56	-6 063,73

*)Saamistodistuksista -kohdat sisältävät alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltujen rahoitusvarojen myyntituloksia 0,00 euroa ja käyvän arvon muutoksia 3630,00 euroa.

7. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot**Saamistodistuksista**

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvon alentumistappiot ja niiden peruutukset
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

2014	2013
-2 477,09	0,00
0,00	0,00
2 676,94	0,00
199,85	0,00

Osakkeista ja osuuksista

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvon alentumistappiot
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

0,00	0,00
0,00	0,00
2 530 527,57	0,00
2 530 527,57	0,00

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä

2 530 727,42	0,00
---------------------	-------------

8. Suojauslaskennan nettotulos

Suojausinstrumenttien nettotulos
Suojauskohteiden nettotulos
Yhteensä

2014	2013
-1 780,13	-896,40
1 780,13	896,40
0,00	0,00

9. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokra- ja osinkotuotot
Muut tuotot
Myyntivoitot
Vuokrakulut
Suunnitelman mukaiset poistot
Myyntitappiot
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset
Muut kulut
Yhteensä

2014	2013
0,00	0,00
0,00	0,00
8 087,22	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
-561,02	789,89
7 526,20	789,89

10. Liiketoiminnan muut tuotot

	2014	2013
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	7 384,80	7 291,20
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00
Fuusiivoitot	0,00	0,00
Muut	8 157,76	9 452,38
Yhteensä	15 542,56	16 743,58

11. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2014	2013
Suunnitelman mukaiset poistot	56 480,41	56 871,02
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Yhteensä	56 480,41	56 871,02

12. Liiketoiminnan muut kulut

	2014	2013
Vuokratulot	5 581,73	6 117,39
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	189 040,26	54 032,71
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00
Fuusiotappiot	0,00	0,00
Muut	143 966,04	154 232,52
Yhteensä	338 588,03	214 382,62

13. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

2014

	Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	182 723,73	-10 530,27	-30 119,41	142 074,05
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	182 723,73	-10 530,27	-30 119,41	142 074,05
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot				
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteyseritysosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot yhteensä	182 723,73	-10 530,27	-30 119,41	142 074,05

14. Tuloverot

Varsinaisesta toiminnasta ja muusta toiminnasta johtuvat tilikauden tuloverot

	2014	2013
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	474 814,81	10 935,97
Tuloverot muusta kuin varsinaisesta toiminnasta		
Tuloverot yhteensä	474 814,81	10 935,97

15. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut**Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot**

2014	2013
0,00	0,00

Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut

2014	2013
0,00	0,00

16. Saamiset luottolaitoksilta**Vaadittaessa maksettavat**

Talletukset
Muut
Yhteensä

31.12.2014	31.12.2013
847 379,93	2 159,70
0,00	0,00
847 379,93	2 159,70

Muut kuin vaadittaessa maksettavat

Keskuspankeilta
Luottolaitoksilta
Talletukset
Muut
Yhteensä

0,00	0,00
3 912 612,45	5 036 338,59
500 000,00	500 000,02
4 412 612,45	5 536 338,61
5 259 992,38	5 538 498,31
0,00	0,00

Saamiset luottolaitoksilta yhteensä

josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset

17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä**Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain**

Yritykset
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
Julkisyhteisöt
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
Kotitaloudet
Ulkomaat
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset
Yhteensä
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset

31.12.2014	31.12.2013
4 166 879,77	4 000 195,68
297 881,53	297 643,68
0,00	0,00
800 000,00	800 000,00
44 877 110,19	44 036 129,66
55 416,14	62 307,64
-27 851,51	-38 381,78
50 169 436,12	49 157 894,88
0,00	0,00

Tase-erään sisältyy luottoja euroa, joille ei tulouteta korkoa.

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumiset

Arvonalentumiset tilikauden alussa
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen
Arvonalentumiset tilikauden lopussa

2014	2013
306 661,69	306 832,89
181 254,62	0,00
-10 530,27	6 331,19
-26 317,06	-6 502,39
-32 416,41	0,00
418 652,57	306 661,69

18. Leasingkohteet

Ennakkomaksut
Koneet ja kalusto
Kiinteä omaisuus ja rakennukset
Muu omaisuus
Yhteensä

31.12.2014	31.12.2013
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00

19. Saamistodistukset**Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2014**

	Keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etuoikeudella
Käypään arvoon tulosvaihteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	161 700,00	161 700,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	1 873 871,49	1 873 871,49	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	2 035 571,49	2 035 571,49	0,00

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2014

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	161 700,00	0,00	161 700,00
Myytavissä olevat	916 755,37	957 116,12	1 873 871,49
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 078 455,37	957 116,12	2 035 571,49

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmä sisältää alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuja rahoitusvaroja yhteensä 161700,00 euroa, joista noteerattuja 161700,00 euroa.

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2014

	31.12.2014		31.12.2013	
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Yhteensä
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	1 078 455,37	957 116,12	2 035 571,49	1 481 349,14
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	161 700,00	0,00	161 700,00	158 070,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	161 700,00	0,00	161 700,00	158 070,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	916 755,37	957 116,12	1 873 871,49	1 323 279,14
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	544 917,22	544 917,22	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	916 755,37	412 198,90	1 328 954,27	1 323 279,14
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 078 455,37	957 116,12	2 035 571,49	1 481 349,14

Taseeseen sisältyy saamistodistuksia

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

20. Osakkeet ja osuudet

31.12.2014

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	12 540 841,64	12 540 841,64	51 801,88
Omistusyhteisyritysosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryritysosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	12 540 841,64	12 540 841,64	51 801,88

Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista luottolaitoksissa
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	12 540 841,64	12 540 841,64	51 801,88
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	12 540 841,64	12 540 841,64	51 801,88

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon.

Osakkeet ja osuudet sektoreittain

Yritykset ja asuntoyhteisöt	47 863,02
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	12 492 978,62
Julkisyhteisöt	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00
Kotitaloudet	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00
Yhteensä	12 540 841,64

	31.12.2014	31.12.2013
Yritykset ja asuntoyhteisöt	47 863,02	47 863,02
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	12 492 978,62	8 630 028,62
Julkisyhteisöt	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00	0,00
Yhteensä	12 540 841,64	8 677 891,64

21. Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	382 072,39	180,67	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	382 072,39	180,67	0,00
josta rahavirran suojaus	0,00	0,00	0,00
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		180,67	0,00

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	382 072,39	0,00	0,00	0,00	382 072,39
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	382 072,39	0,00	0,00	0,00	382 072,39
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	945 800,00	0,00	23 412,15
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	945 800,00	0,00	23 412,15
Ostetut	945 800,00	0,00	23 412,15
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	23 412,15

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	0,00	945 800,00	0,00	0,00	945 800,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	945 800,00	0,00	0,00	945 800,00
Ostetut	0,00	945 800,00	0,00	0,00	945 800,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaisopimukset 31.12.2013

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	451 432,29	1 960,80	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	
Asetetut	0,00		
Koronvaihtosopimukset	451 432,29	1 960,80	0,00
josta rahavirran suojaus	0,00	0,00	0,00
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		1 960,80	0,00

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	451 432,29	0,00	0,00	0,00	451 432,29
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	451 432,29	0,00	0,00	0,00	451 432,29
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2013

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	957 500,00	0,00	5 731,74
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	957 500,00	0,00	5 731,74
Ostetut	957 500,00	0,00	5 731,74
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	5 731,74

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	0,00	957 500,00	0,00	0,00	957 500,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	957 500,00	0,00	0,00	957 500,00
Ostetut	0,00	957 500,00	0,00	0,00	957 500,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisien sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisien sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisien sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaisopimuksissa vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

22. Aineettomat hyödykkeet

	31.12.2014	31.12.2013
ATK-menot	0,00	0,00
Muut kehittämismenot	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

23. Aineelliset hyödykkeet

31.12.2014

Kiinteistöomistukset

Maa- ja vesialueet
Rakennukset
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet
Yhteensä

Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
49 115,46	23 536,33	23 536,34
519 890,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
569 005,46	23 536,33	23 536,34

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena on käytetty riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko johdon omaan arvioon tai tuottoarvomenetelmään, jona käytetään suoran pääomituksen arvointimenetelmää perustuen kohteen nettotuottoon ja markkinatuottovaatimuksiin huomioiden kohteen sijainti, kunto ja käyttötarkoitus. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo on määritetty pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo on määritetty pääasiassa kauppahintamenetelmällä.

24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

	Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus- kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	0,00	281 331,89	1 204 029,47	237 669,47
+ lisäykset tilikautena	0,00	1 000,00	0,00	19 298,41
- vähennykset tilikautena	0,00	-15 127,79	0,00	0,00
+/- siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	-35 222,00	-21 258,41
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset	0,00	12 715,01	0,00	0,00
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
- kertyneet poistot tilikauden alussa	0,00	0,00	-599 802,01	-168 633,19
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	0,00	-256 382,78	0,00	0,00
+ kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa	0,00	0,00	0,00	0,00
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00	0,00
= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0,00	23 536,33	569 005,46	67 076,28

25. Muut varat

	31.12.2014	31.12.2013
Arvopapereiden myyntisaamiset	0,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	0,00	35,96
Muut	48 186,98	46 209,11
Yhteensä	48 186,98	46 245,07

26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	31.12.2014	31.12.2013
Korat		
Korkosaamiset	124 461,82	121 965,85
Maksetut korkoennakot	0,00	102,74
Yhteensä	124 461,82	122 068,59
Muut		
Muut maksetut ennakomaksut	799,65	566,21
Muut siirtosaamiset	1 331,61	52 091,66
Yhteensä	2 131,26	52 657,87
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	126 593,08	174 726,46

27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2014	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	32 206,70	0,00	32 206,70
Muista väliaikaisista eroista	0,00	4 592,20	-4 592,90
Yhteensä	32 206,70	4 592,20	27 613,80

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuihin myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksista kirjatuihin laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

Arvonorotukset 31.12.2014

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonorotuksia	<input type="text" value="0,00"/>
Arvonorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonorotuksen kohteet myytäisiin, arvonorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi	<input type="text" value="0,00"/>

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
Poistoero	0,00	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	1 339 754,01	267 950,80	1 071 803,21
Yhteensä	1 339 754,01	267 950,80	1 071 803,21

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Nimellisarvo 31.12.2014	Kirjanpitoarvo 31.12.2013	Nimellisarvo 31.12.2013
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

29. Muut velat

	31.12.2014	31.12.2013
Arvopapereiden ostovelat	0,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	11 016,90	7 152,16
Muut	58 798,92	52 067,28
Yhteensä	69 815,82	59 219,44

30. Pakolliset varaukset

31.12.2014

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					45 024,00	45 024,00
+ varausten lisäys					4 002,00	4 002,00
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset						0,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	49 026,00	49 026,00

31. Siirtovelat ja saadut ennakot**Korot**

	31.12.2014	31.12.2013
Korkovelat	148 651,87	156 687,14
Saadut korkoennakot	736,97	831,63
Yhteensä	149 388,84	157 518,77

Muut

	31.12.2014	31.12.2013
Muut saadut ennakkomaksut	0,00	0,00
Muut siirtovelat	662 951,05	221 900,59
Yhteensä	662 951,05	221 900,59

Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä**812 339,89 379 419,36****32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	31.12.2014
Pääomalainat	0,00
Muut	0,00
Yhteensä	0,00

Yksittäiset velat, jotka ylittävät 10 prosenttia huonommalla etuoikeudella olevien velkojen yhteismäärästä

31.12.2014

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Valuutta	Korko %	Lainan eräpäivä
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia ennenaikaista takaisinmaksua.

33. Oma pääoma

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	9 513 123,01	4 726 144,42	-2 580 212,82	0,00	11 659 054,61
Osuuspääoma	1 220 440,00	1 517 000,00	-36 630,00	0,00	2 700 810,00
Jäsenosuudet	210 300,00	8 500,00	-5 000,00	0,00	213 800,00
Tuotto-osuudet	0,00	1 508 500,00	0,00	825 800,00	2 334 300,00
Lisäosuudet	1 010 140,00	0,00	-31 630,00	-825 800,00	152 710,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahaso	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	2 105 596,16	958 444,69	-2 533 204,51	0,00	530 836,34
Vararahasto	512 464,73				512 464,73
Käyvän arvon rahasto	1 593 131,43	958 444,69	-2 533 204,51		18 371,61
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	1 139 989,04				1 139 989,04
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	5 047 097,81		-10 378,31		5 036 719,50
Tilikauden voitto tai tappio		2 250 699,73	0,00		2 250 699,73

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	3 589,37	17 459,18	0,00	2 676,94	18 371,61
Osakkeet ja osuudet	1 589 542,06	940 985,51	0,00	2 530 527,57	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahavirran suojaus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
laskennalliset verot	0,00	0,00	0,00		0,00
Yhteensä	1 593 131,43	958 444,69	0,00	2 533 204,51	18 371,61

34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät

Oma pääoma 31.12.2014

Sidottu oma pääoma

3 231 646,34

Vapaa oma pääoma

8 427 408,27

Oma pääoma yhteensä

11 659 054,61

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2014

Vapaa oma pääoma

8 427 408,27

- muut jakokelvottomat erät

1 100,00

Voitonjakokelpoiset varat

8 426 308,27

35. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2014

Jäljellä oleva juoksu-aika	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	1 259 992,38	2 000 000,00	1 500 000,00	500 000,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 379 885,67	4 578 378,33	17 620 819,01	12 718 371,47	13 871 981,64
Saamistodistukset	947 773,10	0,00	1 087 798,39	0,00	0,00
Velat luottolaitoksille	1 533 160,00	2 500 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	45 495 949,44	5 288 568,84	1 174 519,51	32 270,20	76 374,66
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut kuin määräaikaistalletukset sisältyvät maturiteetti- luokkaan "alle 3 kk".

36a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2014

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	5 257 576,73	2 415,65
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	50 169 436,12	0,00
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	2 035 571,49	0,00
Johdannaissopimukset	23 592,82	0,00
Muu omaisuus	13 558 251,87	7 400,45
Velat luottolaitoksille	5 033 160,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	52 065 267,00	2 415,65
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	23 412,15	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Muut velat	931 161,80	19,91

36b. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2014

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat		
Käteiset varat	162 798,74	162 798,74
Saamiset luottolaitoksilta	5 259 992,38	5 259 992,38
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	50 169 436,12	50 169 436,12
Saamistodistukset	2 035 571,49	2 035 571,49
Osakkeet ja osuudet	12 540 841,64	12 540 841,64
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyyksissä	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	23 592,82	23 592,82
Yhteensä	70 192 233,19	70 192 233,19
Rahoitusvelat		
Velat luottolaitoksille	5 033 160,00	5 033 160,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	52 067 682,65	52 067 682,65
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	23 412,15	23 412,15
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Yhteensä	57 124 254,80	57 124 254,80

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	1 500 571,49	0,00		1 500 571,49
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00		0,00
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)		180,67		180,67
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)		23 412,15		23 412,15

37. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2014**Omien velkojen puolesta annetut vakuudet**

Velat luottolaitoksille
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Huonommalla etuoikeudella olevat velat
Yhteensä

Pantit	Kiinnitykset	Muut Vakuudet	Yhteensä
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00

Muut omasta puolesta annetut vakuudet**Konserniyhtiön puolesta annetut****Muiden puolesta annetut**

joista lähipiiriin kuuluvalla johdolle

Annetut vakuudet yhteensä**38. Eläkevastuut**

Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta

31.12.2014

0,00
0,00

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta.

39. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut

Yhden vuoden kuluessa maksettavat
Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat
Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat
Yhteensä

31.12.2014

0,00
0,00
0,00
0,00

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot**40. Taseen ulkopuoliset sitoumukset****Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2014**

**Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi
annetut sitoumukset**
Takaukset ja pantit
Muut
**Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat
sitoumukset**
Arvopapereiden takaisinostositoumukset
Muut
josta luottolupaukset

Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri- tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
0,00	0,00	2 281 617,57	2 281 617,57
0,00	0,00	210 386,08	210 386,08
0,00	0,00	210 386,08	210 386,08
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	2 071 231,49	2 071 231,49
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	2 071 231,49	2 071 231,49
0,00	0,00	2 071 231,49	2 071 231,49

41. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

Pankki on velvollinen tarkistamaan vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään alv-vähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee kymmenen vuoden tarkistusjakson aikana. Viimeiset tarkistusvuodet ovat 2017-2023 kiinteistöinvestoinnin valmistumisajankohdasta riippuen

Vastuun enimmäismäärä on 3373,89 euroa.

31.12.2014

3 373,89
0,00
0,00
3 373,89

42. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2014

Vakinainen kokoaikainen henkilöstö
 Vakinainen osa-aikainen henkilöstö
 Määräaikainen henkilöstö

Yhteensä

Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
9	0
0	0
0	0
9	0

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2014

Hallintoneuvoston jäsenet
 Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
 josta toimitusjohtaja Kari Leskiselle maksetut palkat ja palkkiot
 sekä luontoisedut

Palkat ja palkkiot
7 848,00
131 776,00
67 279,00
1 869,00

Osuuskunnan kokouksen kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 240 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi kaikille hallintoneuvoston kuuluville maksetaan kokouspalkkiota 150 euroa kokouksesta.

Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 550 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi kaikille hallitukseen kuuluville maksetaan kokouspalkkiota 220 euroa kokouksesta. Pankin toimitusjohtajalle ei makseta hallitustyöskentelystä erillisä palkkioita tai muita etuisuuksia.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 65 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle irtisanomisaajan palkan lisäksi suoritetaan korvauksena 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmä

Osuuspankissa on käytössä johdon palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella järjestelyyn kuuluva toimitusjohtaja saa osittain OP:n liikkeeseen laskemina debentureina ja osittain rahana selvitettävän palkkion. Palkkion suuruus määräytyy asetettujen tavoitteiden perusteella ja se suoritetaan ansainta- ja sitouttamisjakson päätyttyä.

Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2014

Tilintarkastuksesta
 Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot
 Veroneuvonta
 Muut palvelut
Yhteensä

Tilintarkastus-palkkiot
6 404,22
584,44
0,00
553,68
7 542,34

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2014

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	648 055,14	0,00	307 157,94	340 897,20	19 757,36
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	516 098,24	0,00	52 527,81	463 570,43	0,00
Yhteensä	1 164 153,38	0,00	359 685,75	804 467,63	19 757,36

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

Eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

Aikaisemmin toimielimiin kuuluneiden henkilöiden eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00

Lähipiiri**Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä 31.12.**

Arvon alentumistappiot 1.1.

Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella

Arvon alentumistappiot 31.12.

Saamistodistukset 31.12.

Arvon alentumistappiot 1.1.

Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella

Arvon alentumistappiot 31.12.

Osakkeet ja osuudet 31.12.

Arvon alentumistappiot 1.1.

Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella

Arvon alentumistappiot 31.12.

Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.

	Omistus	Hallinto- henkilöt	Osakkuus- yritys	Muut
	0,00	946 911,80	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	20 341,64	0,00	0,00

Osuuspankin lähipiiriin kuuluvat pankin hallintoneuvoston jäsenet, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä näiden aviopuoliset tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset. Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitolaisissa tarkoitettu määräysvalta.

Lisäksi lähipiiriin kuuluu se, jolla omistuksen nojalla on vähintään 20 prosenttia osuuspankin osuuksista tai omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vastaava omistus tai äänivalta pankin konserniin kuuluvassa yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen. Näiden yritysten edellisessä kappaleessa mainitut vastaavat henkilöt kuuluvat samoin lähipiiriin.

Lähipiiriin kuuluu myös osuuspankin konsernitilinpäätökseen yhdistelty osakkuusyhtiö.

Osuuspankin kanssa yhteisen määräysvallan alaiset yhteisöt kuuluvat myös osuuspankin lähipiiriin (sisaryitykset).

43. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2014

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytäryritykset				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Omistusyhteisyritykset				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				

44. Notariaattitoiminta

Osuuspankki tarjoaa arvopaperivälitystä sekä säilytys- ja hoitopalvelua samoin kuin muita asiakkaan omaisuuden hoitoon liittyviä palveluja, kuten lainhuudatus- ja kiinnitysasiat, asiakkaan omaisuuden säilytys, perunkirjoitus- ja pesänselvitystoimet, asiakkaan oikeudellinen neuvonta omaisuuden hoitoon ja varojen sijoittamiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi pankki tarjoaa osakkeiden ja osuuksien ostoa ja myyntiä, sekä kiinteistöjen ja asuntojen vuokrausta.

45. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2014

Jäsenten lukumäärä

2 051

Maksamatta olevat osuusmaksut

100,00

Irtisanotut jäsenosuusmaksut

8 800,00

Irtisanotut lisäosuusmaksut

10 270,00

Irtisanotut tuotto-osuusmaksut

212 100,00

Irtisanotun osuus pääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon. Tuotto-osuuksiin ei liity asiakasomistajien oikeuksia eivätkä ne anna äänivaltaa. Vuosille 2014-2015 tavoitteellaan tuotto-osuuksille 3,25 %:n korkoa ja maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankkien kansallisessa tilinpäätöksessä omiin pääomiin luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankeilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi. Lisäosuuspääoma palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

46. Pitkäaikaissäätämispalvelu

OP-eläkesäästön eläketili

3 022,38

Määräaikaissä- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset

0,00

Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä

3 022,38

Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)

0,00

OP-eläkesäästön eläketililtä veloitettut sopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot

0,00

Tilikauden aikana säästämistililtä maksetut eläkkeet

0,00

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

OP RYHMÄN SAP tositelajit ja tositenumerosarjat

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	TOISTUVA TOSITE	X1	7700001	7799999
	MALLITOSITE	X2	7800001	7899999
	KAUDEN PÄÄTÖS, lopullinen	SA	1000010001	1000019999
	KAUDEN PÄÄTÖSTOS, purettavat	SB	1000020001	1000029999
	ENNAKKOKIRJAUS, lopullinen	SC	1000030001	1000039999
	ENNAKKOKIRJAUS, purettavat	SD	1000040001	1000049999
	PÄIVITTÄISTOSITE	SE	1000050001	1000059999
	ED.KUUKAUDEN KORJAUKSET/AURUM	SF	1000060001	1000069999
	AGIOARVOSTUS MANUAALINEN	SH	1000080001	1000089999
	SALDONSIIIRTO, PURETTAVA (taseen väärän merkkisten saldojen siirto)	SS	1000090001	1000099999
	ARVONLISÄVERON KORJAUS	SV	1000100000	1000109999
	LOMAPALKKAVARAUS	SL	1000110001	1000119999
	HENKILÖSIVUKULUT	SM	1000120001	1000129999
	IFRS-OVY JA -OPHV -saldonsiirto	SI	1000130001	1000139999
	GE-PALKKIOVARAUS	GK	1000140001	1000149999
	TULOSPALKK. JAKSOTUS	GM	1000150001	1000159999
	VEROJAKSOTUS, PURETT.	GO	1000160001	1000169999
	TALL.SUOJARAH. JAKS.	GQ	1000170001	1000179999
	RYHMÄKOHT.ARVALENT	GX	1000180001	1000189999 Tosite: VLORZ01
	VEROJAKSOTUS,LOPULL.	GY	1000190001	1000199999
	PÄIVITT.TOS./OKO PKL	SO	1000200001	1000209999
	ALV-VELOITUS	GZ	1000210001	1000219999
	ALV-SIIIRTO	ST	1000220001	1000229999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO	SR	1000230001	1000239999
	SIJ.OM. PÄIVITT./VAR	SP	1000240001	1000249999
	SIJ.OM TP PURETT/VAR	SQ	1000250001	1000259999
	LOMAP.VARAUS/KUSTP.S	GF	1000260001	1000269999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO lopullinen	SY	1000270001	1000279999
	KIINTEISTÖSIJ. PÄIV.	SZ	1000280001	1000289999
	KIINTEISTÖSIJ. PURET	SX	1000290001	1000299999
	ELIMINOINTI BALTIA purettava	MB	1000300001	1000309999
	ELIMINOINTI BALTIA ei-purettava	RC	1000310001	1000319999
	PUH.KULUJEN ALV-OIK.	HD	1000320001	1000329999
	SALDONSIIIRTO, EI-PURETTAVA	SJ	1000330001	1000339999
	KÄYTTÖOMAISUUS	AA	1010000001	1010999999 RABUCH00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS POISTOT	AF	1011000001	1011999999 RAPERB00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS VARASTOSALDOK	AG	1012000001	1012999999
	LASKU e-Flow/SAP eliminoitavat	LF	1021000001	1021999999
	LASKU MANUAALINEN eliminoitavat	LM	1022000001	1022999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoitavat	HM	1023000001	1023999999
	LASKUN PERUUTUS AUTOMAATTINEN	LP	1024000001	1024999999
	LASKUN MANUAALINEN MAKSU	KA	1025000001	1025999999
	AUTOMAATTISET MAKSUT	KZ	1026000001	1026999999
	LASKU E-Flow/SAP ei eliminoitavat	LG	1027000001	1027999999
	LASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	LN	1028000001	1028999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	HN	1029000001	1029999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN eliminoitavat	DR	1030000001	1030999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoitavat	DG	1031000001	1031999999
	MYNTILASKUN PERUUTUS	DA	1032000001	1032999999
	HYVITYSLAS.MR Ei ELIM.	DH	1033000001	1033999999
	HYVITYSLASKUTUS eliminoitavat	DI	1034000001	1034999999
	LASKUN MAKSU	DZ	1035000001	1035999999
	HYVITYSLASKUTUS ei eliminoitavat	DJ	1036000001	1036999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	DS	1037000001	1037999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	MYYNILASKUTUS eliminoitavat	DT	1038000001	1038999999
	MYYNILASKUTUS ei eliminoitavat	DU	1039000001	1039999999
	TASAUS	MT	1040000001	1040999999
	MATKALASKU /MATKAMIES	FA	1041000001	1041999999
	KONEKIELISET TILIOTETAPAHTUMAT	FB	1042000001	1042999999
	LUOTTORESKONTRA/KOTIPANKKI	FC	1043000001	1043999999
	JAHA/KOTIPANKKI	FD	1044000001	1044999999
	IFACTOR /OPR	FE	1045000001	1045999999
	IFACTOR /OPR JAKSOTUS	FF, FG	1046000001	1046999999
	SOPRI /OPR	FH	1047000001	1047999999
	SOPRI /OPR JAKSOTUS	FI, FJ	1048000001	1048999999
	LUOTTOTILI /OPR	FK	1049000001	1049999999
	LEASONG OR /OPR	FL	1050000001	1050999999
	VARAINHANKINTA /OPR	FM	1051000001	1051999999
	VARAINHANKINTA /OPR JAKSOTUS	FN, FO	1052000001	1052999999
	DISKONTATUT OSAMAKSUT /OPR	FP	1053000001	1053999999
	DISKONTATUT OSAM. /OPR JAKSOTUS	FQ, FR	1054000001	1054999999
	OIKEUDELLINEN PERINTÄ /OPR	FS	1055000001	1055999999
	OSAMAKSULEASING (VIEW21) /OPR	FT	1056000001	1056999999
	VIEW 21/JAKSOTUKSET	ET	1057000001	1057999999
	VIEW 21/AGIO	EU	1058000001	1058999999
9900095	SRJ-TAPAHTUMAT	FU	1059000001	1059999999
	AIRAS-PALKKIOT/AURUM	FV	1060000001	1060999999
	TYÖNANTAJAN ST-MAKSU	FX	1070000001	1070999999
	DIME/SIJ.RAHASTOT	GR	1071000001	1071999999
	OPUSCAPITA/OKO	GU	1072000001	1072999999
	ANALYSTE	IE	1073000001	1073999999
	MYYNILASKU/KIPINÄ	DB	1074000001	1074999999
	LASKUN MANUMAKS/OPKK	DY	1075000001	1075999999
	TEM MATKALASKUT	MK	1076000001	1076999999
	VIRO MANU PÄIVITT.	JS	1077000001	1077999999
	VIRO MANU TP PYSYVÄ	JV	1078000001	1078999999
	VIRO MANU TP PERUUT.	JX	1079000001	1079999999
	LATVIA MANU PÄIVITT.	JT	1080000001	1080999999
	LATVIA MANU TP PYS.	JY	1081000001	1081999999
	LATVIA MANU TP PER.	JZ	1082000001	1082999999
	LIETTUA MANU PÄIVITT	JU	1083000001	1083999999
	LIETTUA MANU TP PYS.	KB	1084000001	1084999999
	LIETTUA MANU TP PER.	KC	1085000001	1085999999
	LOMAPALKAT, OSTOLASKU	LL	1086000001	1086999999
	LOMAPALKAT, MYYNILASKU	DL	1087000001	1087999999
	JAKSOTUSAJO, SAPin man. jaksotus -toiminto	MA	1088000001	1088999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, OR	KY	1089000001	1089999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, MR	DE	1090000001	1090999999
	AGIOARVOSTUS	SG	1091000001	1091999999
	ACQUIRING	KQ	1092000001	1092999999
9930004	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930005	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930006	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930007	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930008	CAL PÄIVITT. TASEEN ULKOP.	RH	1094000001	1094999999
9930106	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIT	RG	1095000001	1095999999
9930107	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIT	RG	1095000001	1095999999
9930108	CAL KK-VAIHTEEN TASEEN ULKOP.	RI	1096000001	1096999999
9900048	TUOTTO-OSUUS	HB	1097000001	1097999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, OR	LK	1098000001	1098999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, MR	DK	1099000001	1099999999
9900049	PERINNÄN LIITTYMÄ	HC	1100000001	1100999999
9940004	LJR ANTOLAINAUS	MC	1101000001	1101999999
990053	BANKSYST PÄIVITTÄISET	JD	1102000001	1102999999
990064	BLV PÄIVITTÄISET	JM	1103000001	1103999999
990067	BLT PÄIVITTÄISET	JP	1104000001	1104999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
12999	BONSUKÄYTTÖ TOINEN OP, MR	DO	1105000001	1105999999
	BONUSKÄYTTÖ TOINEN OP, OR	LO	1106000001	1106999999
	EQUENS/DEBIT-KORTIT	HF	1107000001	1107999999
	ENTRA	EN	1299900001	1299999999
	TEKNINEN FD EI ELIM.	Z9	2010000001	2010999999
	KASSAKP. LIITT./OPHV	NA	3010000001	3010999999
	HK KORVAUS KKP./OPHV	NB	3011000001	3011999999
	OIVA KON./OPHV	NC	3012000001	3012999999
	TUOTTOTURVA KON./OPHV	ND	3013000001	3013999999
	LAINATURVA KON./OPHV	NE	3014000001	3014999999
	HENKILÖV.KORV K/OPHV	NF	3015000001	3015999999
	RYHMÄVAK. KON./OPHV	NG	3016000001	3016999999
	IF RYHMÄELÄK K./OPHV	NH	3017000001	3017999999
	MOOTTORIAJ. KON./OPHV	NI	3018000001	3018999999
	VAHINKOVAK. KON./OPHV	NJ	3019000001	3019999999
	HENKILÖVAK. KON./OPHV	NK	3020000001	3020999999
	TAPATURMA KON./OPHV	NL	3021000001	3021999999
	KIINT.VUOKRAT K/OPHV	NM	3022000001	3022999999
	VSM KON./OPHV	NN	3023000001	3023999999
	MITTATURVA KON./OPHV	NO	3024000001	3024999999
	LÄHTEVÄ RAHA L./OPHV	NP	3025000001	3025999999
	TULEVA RAHA L./OPHV	NQ	3026000001	3026999999
	TKV KON./OPHV	NR	3027000001	3027999999
	HK KORVAUS KON./OPHV	NS	3028000001	3028999999
	AULI KON./OPHV	NT	3029000001	3029999999
	RATTI KON./OPHV	NU	3030000001	3030999999
	RAKENNUSVIRHE K/OPHV	NV	3031000001	3031999999
	SULKA KON./OPHV	NX	3032000001	3032999999
	MATKAVAKUUTUS K/OPHV	NY	3033000001	3033999999
	KASKO KON./OPHV	OA	3034000001	3034999999
	ESINEVAK.YKS. K/OPHV	OB	3035000001	3035999999
	TAKAUSVAKUUTUS/OPHV	OC	3036000001	3036999999
	SULKAN EPÄV.VAH/OPHV	OD	3037000001	3037999999
	RESK.SAATAVAL.L/OPHV	OE	3038000001	3038999999
	YT KORVAUS KKP./OPHV	OF	3039000001	3039999999
	PERUUTUS/OPHV LIITT.	NZ	3100000001	3109999999

PLA-tositelajit

Kirjanpitosite	AB	3204000000	3204999999
Täsmäytyspääkirja	AC	3205000000	3205999999
Käyttöom.konversio	AK	3206000000	3206999999
Käyttöom.kirj: netto	AN	3207000000	3207999999
Ratti Kkp.	C3	3208000000	3208999999
VSM Kkp.	C4	3209000000	3209999999
HK Korvaus Muis.	DC	3210000000	3210999999
EK Korvaus Muis.	DD	3211000000	3211999999
Manuaalipal. Muis.	DM	3212000000	3212999999
Auli Muis.	E1	3213000000	3213999999
Oiva Muis.	E2	3214000000	3214999999
Ratti Muis.	E3	3215000000	3215999999
Tuottoturva Muis.	E4	3216000000	3216999999
Mittaturva Muis.	E6	3217000000	3217999999
Ryhmävuutus Muis.	E7	3218000000	3218999999
Rakennusvirhe Muis.	E8	3219000000	3219999999
IF Ryhmäeläke Muis.	E9	3220000000	3220999999
Ulkoinen numero	EX	3221000000	3221999999
Ratti Muis.	F3	3222000000	3222999999
VSM Muis.	F4	3223000000	3223999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	IF Ilm. eläke Muis.	F9	3224000000	3224999999
	As.miesp.m.liit.jaks	H1	3226000000	3226999999
	Sonet.vak.pal.jaks.l	H2	3227000000	3227999999
	Asiamiehet	HA	3228000000	3228999999
	Palkansaaajat	HE	3229000000	3229999999
	Hallintohenkilöt	HH	3230000000	3230999999
	Tilapäispalkkionsaaj	HT	3231000000	3231999999
	Investointityönumero	IP	3232000000	3232999999
	Toimittajat - hyvät.	KG	3233000000	3233999999
	Kiint.hall.järj.liit	KH	3234000000	3234999999
	Toimittajat - netto	KN	3235000000	3235999999
	Kiint.osakejärj	KO	3236000000	3236999999
	Tilien ylläpito	KP	3237000000	3237999999
	Toimittajat - lasku	KR	3238000000	3238999999
	Kiint.sähkönl.liitt	KS	3239000000	3239999999
	Laskut, IP,ulkopuoli	LB	3240000000	3240999999
	Laji/toimintoj.kirj.	LT	3241000000	3241999999
	ML-tilitys	ML	3242000000	3242999999
	Regressilask. Kon.	MQ	3243000000	3243999999
	JV-Simmer Kon.(tulev	MS	3244000000	3244999999
	Ratti Kon.	N3	3245000000	3245999999
	IF ilm. eläk Kon.	N9	3246000000	3246999999
	EU Korvaus Kkp.	OG	3247000000	3247999999
	Henkivak.korvau Kkp.	OH	3248000000	3248999999
	Tapaturma Kkp.	OI	3249000000	3249999999
	MA korvaus Kkp.	OJ	3250000000	3250999999
	Takaus.korvaus Kkp.	OK	3251000000	3251999999
	Sulkan epäv.vah. Kkp	OL	3252000000	3252999999
	TKV Muis.	OM	3253000000	3253999999
	Moottoriajon. Muis.	ON	3254000000	3254999999
	Sulka Muis.	OO	3255000000	3255999999
	Matkavakuutus Muis.	OP	3256000000	3256999999
	Vahinkovakuutus Muis	OQ	3257000000	3257999999
	Henkilövakuutus Muis	OR	3258000000	3258999999
	Tapaturma Muis.	OS	3259000000	3259999999
	Kasko Muis.	OT	3260000000	3260999999
	Ratti maksusop. Muis	OU	3261000000	3261999999
	Esinevak.yks. Muis.	OV	3262000000	3262999999
	Takausvakuutus Muis.	OW	3263000000	3263999999
	Sulkan epäv.vah Muis	OX	3264000000	3264999999
	Regressilask. Muis.	OY	3265000000	3265999999
	Tuleva raha Muis.	OZ	3266000000	3266999999
	Palkk. as.m.liitt.ja	P1	3267000000	3267999999
	MA korvaus Muis.	PB	3268000000	3268999999
	Sulkan epäv.vah Muis	PC	3269000000	3269999999
	Henkivak.korvau Muis	PD	3270000000	3270999999
	Tapaturma Muis.	PF	3271000000	3271999999
	Takaus.korvaus. Muis	PG	3272000000	3272999999
	YT Korvaus Muis.	PH	3273000000	3273999999
	JV-Simmer Muistio	PI	3274000000	3274999999
	MA korvaus Kon.	PJ	3275000000	3275999999
	Tapaturma Kon.	PL	3276000000	3276999999
	Takaus.korvaus Kon.	PM	3277000000	3277999999
	YT Korvaus Kon.	PN	3278000000	3278999999
	JV-Simmer Kon.(lähte	PO	3279000000	3279999999
	ATK-palv.vel.liitt	PP	3280000000	3280999999
	Hinnanmuutos	PR	3281000000	3281999999
	EU Korvaus Kon.	PS	3282000000	3282999999
	EK Korvaus Kon.	PT	3283000000	3283999999
	Päätetapahtum.liitt	PU	3284000000	3284999999
	ATK-palv.vel. levyti	PW	3285000000	3285999999
	Systeempalv.vel.lii	PX	3286000000	3286999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	Työasemaveloitukset	PY	3287000000	3287999999
	S-laskutus, Elisa	PZ	3288000000	3288999999
	Sulkan epäv.vah. Kon	QA	3289000000	3289999999
	EK Korvaus Kkp.	QB	3290000000	3290999999
	Cross-company korot	QC	3291000000	3291999999
	EU korvaus muis.	QD	3292000000	3292999999
	Hyvitys - nettosuor.	RA	3293000000	3293999999
	Ostolasku	RE	3294000000	3294999999
	Lask.vast.otto netto	RN	3295000000	3295999999
	Laskun siirto	RV	3296000000	3296999999
	SIJ/KTÖ JAKO	SK	3297000000	3297999999
	Jälkikirjaustosite	SU	3298000000	3298999999
	Tiedonsiirto	UE	3299000000	3299999999
	Maksukirjaus	ZP	3305000000	3305999999
	Pankki - täsmäytys	ZR	3306000000	3306999999
	Maksu per shekki	ZS	3307000000	3307999999
	Maksuselvitys	ZV	3308000000	3308999999
	INV.TILAUSTEN PURKU	QE	3309000000	3309999999
	Tuottoturva man. peruut	14	3310000000	3310999999
	Lainaturva man. peruut	15	3311000000	3311999999
	Mittaturva man. peruut	16	3312000000	3312999999
	Auli man. peruut	11	3313000000	3313999999
	ryhmävak man. peruut	17	3314000000	3314999999
	Rak.virhevak. man. peruut	18	3315000000	3315999999
	Oiva man. peruut	12	3316000000	3316999999
	Sulka evl man. peruut	1P	3317000000	3317999999
	Sulka man. peruut	1C	3318000000	3318999999
	Matkavak. man. peruut	1D	3319000000	3319999999
	Vahinkovak. man. peruut	1E	3320000000	3320999999
	M.ajoneuvovak. man. peruut	1A	3321000000	3321999999
	Henkilövak. man. peruut	1F	3322000000	3322999999
	Tapaturmavak. man. peruut	1G	3323000000	3323999999
	Kaskovak. man. peruut	1I	3324000000	3324999999
	Ratti man. peruut	13	3325000000	3325999999
	Ratti maksusop. man peruut	1J	3326000000	3326999999
	Esinevak. yks. man. peruut	1M	3327000000	3327999999
	Takausvak. man. peruut	1N	3328000000	3328999999
	EK Korvaus man. peruut	19	3329000000	3329999999
	Ratti 2 man. peruut	1B	3330000000	3330999999
	Takaus korv. man peruut	1H	3331000000	3331999999
	JV-Simmer man peruut	1K	3332000000	3332999999
	JV-Simmer muist m pe	1S	3333000000	3333999999
	Korkki TA	QF	3334000000	3334999999
	Korkki YT	QG	3335000000	3335999999
	Korkki EU	QH	3336000000	3336999999
	Korkki EK	QI	3337000000	3337999999
	Korkki YA	QJ	3338000000	3338999999
	Korkki MK	QK	3339000000	3339999999
	Korkki manuaalitosite	QL	3340000000	3340999999
500	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
501	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
502	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
503	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
504	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
505	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
506	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
507	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
508	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999 HVRKROH
509	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
040	JÄSENLUOTTOVAKUUTUS	TA	5040000001	5040999999
050	ASUNTOSÄÄSTÖPALKKIOT	TB	5050000001	5050999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
060	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
061	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
080	OP-LUOTOT	TD	5080000001	5080999999
084	ALV-MAKSUT	TE	5084000001	5084999999
510	TOSITEMUUNTO	TG	5100000001	5100999999
610	ULTRA VALUUTANVAIHTO	TX	6100000001	6100999999
613	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
614	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
615	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
616	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
620	FORSE	TI	6200000001	6200999999
621	SDD SEPA SUORAVELOITUS	RB	6210000001	6210999999
624	AQUARIUS/OKO	GP	6240000001	6240999999
625	VIEW/PÄIVITYKSET	TJ	6250000001	6250999999
628	DPS/OPTO-TAPAHTUMAT	RZ	6280000001	6280999999
631	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
632	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
633	PANKKITAKAUKSET	TL	6330000001	6330999999
634	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
635	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
636	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
637	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
638	DPS PÄIVITTÄISET	KU	6380000001	6380999999
639	DPS TASEEN ULKOPUOL.	KV	6390000001	6390999999
640	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
641	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
642	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
643	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
644	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
645	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
646	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
647	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
648	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
649	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
653	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
654	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
657	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
658	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
659	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
660	MATKASHEKIT	TQ	6600000001	6600999999
663	Ultra/ Henki Aquarius VIRO	KF	6630000001	6630999999
665	BANKGIRO	TV	6650000001	6650999999
666	RPM (Rahanpesun estämisen keskeytyskirjaukset)	KX	6660000001	6660999999
667	RPM/EUR	RM	6670000001	6670999999
670	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
671	SETELIKAUPAT	TR	6710000001	6710999999
672	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
673	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
674	BOND/REPO PÄIVITTÄISET	TS	6740000001	6740999999
675	BOND ARVOSTUKSET	XV	6750000001	6750999999
691	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
692	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
693	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
694	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
695	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
696	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
697	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
698	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
699	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	TYÖASEMATOSITTEET	TY	9000000001	9099999999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9701600001	9701699999
990005	LÄHTEVÄ CLEARING (AAMU)	VB	9900500001	9900599999 OT003/OTORP002
990007	Prepaid rsk-tapahtumat	KJ	9900070001	9900079999
9900001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999 AMR972
990001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999
9900002	ANTOLAINAUS	BD	9900200001	9900299999
9900030	OVY:N LUOTTOVAKUUTUKSET	EJ	9900300001	9900309999
9900031	OVY:N KORVAUS&VARAUS	GE	9900310001	9900319999 ATRR009
9900032	ABASEC/OPSTOCK	GL	9900320001	9900329999
9900004	PANKKITAKAUS	BF	9900400001	9900499999 MGKR2005, MGKR2006
990004	MTL TAPAHTUMAT / MAKSULIIKE	VA	9900400001	9900499999 MGKR2001
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET	BG	9900500001	9900599999 MGKR2002
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET	BH	9900600001	9900699999 MGKR2004
9900007	SELVITETTÄVÄT ATK-VÄLITYKSET	BI	9900700001	9900799999 MGR5150
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT	BJ	9900800001	9900899999
9900009	SAAPUNEET PIKASIIROT	BK	9900900001	9900999999
990009	SAAPUVA CLEARING 31.12.1997 ALKAEN (AAMU)	VE	9900900001	9900999999
990010	POPS BRUTTOCLEARING 16.12.1997 ALKAEN	VF	9901000001	9901099999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET / OKO	EK	9901100001	9901199999
990012	AGIOT /VALUUTTAKASSA	VG	9901200001	9901299999
9900013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999 MV29K
990013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999 OTALPKT
9900014	VALUUTTAKIRJANPITO	EE	9901400001	9901499999
990014	VALUUTTAKASSA 24.2.1997 ALKAEN	EE	9901400001	9901499999
9900015	ANTOLAINAUS /ALPER	BP	9901500001	9901599999 op:t, 7880: USLR610
990015	AUTOMAATTIKIRJAUS / ALPER 18.11.94 ALKAEN	BP	9901500001	9901599999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9901600001	9901699999
990016	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VH	9901600001	9901699999 MAVRMTIK
990017	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VI	9901700001	9901799999
9900018	MATKAVALUUTTA	BL	9901800001	9901899999 MAVRATIK
990018	MATKAV. (MAVA) VIERAAT SEKIT JA			
990018	MATKASEKIT	BL	9901800001	9901899999
9900019	MATKAVALUUTTA/AGIO	BM	9901900001	9901999999
990019	AGIOT (MAVA)	BM	9901900001	9901999999
990020	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990022	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990023	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990024	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990025	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990122	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990123	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999 PR002
990124	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
9900021	OP:N TILIT OKOSSA	BS	9902100001	9902199999
990021	OPICS (KK-VAIHDE PYSYVÄT KIRJAUKSET)	VK / VL	9902100001	9902199999
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET / OKO	EL	9902200001	9902299999
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT / OKO	EM	9902300001	9902399999
9900241	PERINTÄ- JA KORVAUSJÄRJESTELMÄ (PKJ) OVV	EQ	9902410001	9902419999
9900242	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVV	ER	9902420001	9902429999
9900243	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVR	ES	9902430001	9902439999 MGKR2003
9900025	RAHAHUOLTO	EG	9902500001	9902599999
9900026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999
990026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999
	WINRESK	EO	9902700001	9902799999
990028	KAPULA PÄIVITT./OKO	GS	9902800001	9902899999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990029	KAPULA ARVOSTUS/OKO	GT	9902900001	9902999999
990030	ASLA/SIIRTYVÄT/OHMO	GD	9903000001	9903099999
990031	ASLA	VM	9903100001	9903199999
990032	ASLA / SIIRTYVÄT	VN / VO	9903200001	9903299999
990033	ASLA/OHMO	GC	9903300001	9903399999
990034	UTU/PALKKIOT	IF	9903400001	9903499999
9900035	POPS/LUNASTAMATTOMAT SEKIT YLI 10V	IG	9903500001	9903599999
9900036	PKJ JÄLKIPER. SUORIT	IH	9903600001	9903699999
990036	ELE PÄIVITTÄISET VIENNIT	JA	9903700001	9903799999
990037	ELE TAUP VIENNIT	JB	9903800001	9903899999
990038	ELE PERUUTETTAVAT TILINPÄÄTÖSVIENNIT	JC	9903900001	9903999999 BJER122
990041	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO	VP	9904100001	9904199999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9904200001	9904299999
990042	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO (UUSI)	VQ	9904200001	9904299999
9900043	CLARITY, sisäinen ICT työ (ei peruutettava)	RD	9904300001	9904399999
990044	DEVON, 30.6.99	VR	9904400001	9904499999
990045	DEVON, 30.6.99	VS	9904500001	9904599999
990046	DEVON, 30.6.99	VT	9904600001	9904699999
990047	DEVON, 30.6.99	VU	9904700001	9904799999 ***)
				***)
9900050	PALKAT	BY	9905000001	9905099999
9900052	LOMAPALKKAVELAT	GV	9905200001	9905299999
990055	Banksyst taseen ulkopuoliset (jos tarvitaan)	JI	9905500001	9905599999
990056	TRADING TERMIINIEN ARVOSTUSTULOS (EI PERI	VX	9905600001	9905699999
990057	RJ PÄIVITTÄISET	JF	9905700001	9905799999
990058	RJ SIIRTYVÄT	JG	9905800001	9905899999
990054	Banksyst kk/tp-päätös	JE	9905900001	9905999999
9900060	VALUUTTATILIT	BZ	9906000001	9906099999
990060	VALUUTTAOTTOLAINAUS	BZ	9906000001	9906099999 DARRAGI/OVARP002
9900061	VALUUTTATILIT / AGIOT	CA	9906100001	9906199999
990061	VALUUTTAOTTOLAINAUS /AGIOT	CA	9906100001	9906199999 DARRASK/OVARP002
9900062	VALUUTTATILIT/SIIRTYVÄ KORKO	CB,CC	9906200001	9906299999
990062	VALUUTTAOTTOLAINAUS/SIIRTYVÄT ERÄT	CB / CC	9906200001	9906299999 LUMR124
9900063	LÄHTEVÄT ULKOMAAN MAKSUT	CD	9906300001	9906399999
990065	BLV TILINP. PYSYVÄ	JN	9906500001	9906599999
990066	BLV TP PERUUTETTAVA	JO	9906600001	9906699999
990068	BLT TILINP. PYSYVÄ	JQ	9906800001	9906899999
990069	BLT TP PERUUTETTAVA	JR	9906900001	9906999999
9900070	SÄILYTYSPALKKIOT	CE	9907000001	9907099999
	SÄILYTYSPALKKIOLAKUTUS 2.11.94 ALKAEN			
990070	(KESÄ.- JA JOULUK)	CE	9907000001	9907099999
9900071	ARVOPAPREIDEN MYYNTIPALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
	JVK.MERKINTÄ/ARVOPAPEREIDEN			
990071	VÄL.PALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
990072	BOND/JVK/EI KÄYTÖSSÄ	VZ	9907200001	9907299999
990073	BOND/S. KOROT. PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UC	9907300001	9907399999
990074	BOND/ARV. KK. L./EI KÄYTÖSSÄ	UD	9907400001	9907499999
990075	BOND/HINTAERO PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UF	9907500001	9907599999
990076	Prepaid maksutapahtumat	KK	9907600001	9907699999
990077	REPO NORMAALIKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YA	9907700001	9907799999
9900078	MAKSULIIKETILIN KATESIIRTO	EC	9907800001	9907899999 OKO/PR93
990078	KATESIIRTO OTTO/OPTO	YB	9907800001	9907899999
990079	BOND/ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET	YC	9907900001	9907999999
9900080	SIJOITUSRESKONTRA/OVC	GJ	9908000001	9908099999
9900081	KORJAUSTOSITELAJI	CH	9908100001	9908199999
9900082	HALTIA VUOKRASAAMISET	EH	9908200001	9908299999
9520005	YIT-VUOKRAT	EH	9908200001	9908299999
677	KORVA/PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
678	KORVA/HINTAEROT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA-TAPAHTUMAT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9908400001	9908499999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
9900085	KIINTEISTÖRESKONTRA / UUSI	CI	9908500001	9908599999
9900086	OKO:N LAINAT	CM	9908600001	9908699999
990086	OKO:N LAINAT OP:LLE	CM	9908600001	9908699999
990087	REPO ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YK	9908700001	9908799999
9900088	HALTIA VASTIKERESKONTRA	EF	9908800001	9908899999
9900089	HALTIA VASTEKESUORITUKSET	EI	9908900001	9908999999
9900091	MAKSULIIKE /ASLA	CN	9909100001	9909199999 ALARKP01 JA 13
9900092	ASLA/OHMO	GA	9909200001	9909299999
9900095	OP-VISA/KORTTIYHTIÖ	GG	9909500001	9909599999
990995	OKO:N KIRJAUSYHTEENVETO / OPTO	YN	9909950001	9909959999
9901001	OTTOLAINAUS/SIIR.KOR.PERUUTUS	BC	9910010001	9910019999 OT003/ OTORP003
991001	OTTOLAINAUS / SIIRTYVÄT ERÄT	YO / YP	9910010001	9910019999
9901002	ETUKÄTEEN MAKS.KOROT/TILINP.	BE,ED	9910020001	9910029999 AMR827
991003	LOAN IQ/OKO	GN	9910030001	9910039999
	ANTO AGIO KIRJAUKSET JA			
991004	PENNINPYÖRISTYKSET	YQ	9910040001	9910049999
991005	YPA LAINAT	YR	9910050001	9910059999
991006	YPA LAINAT SIIRTYVÄT	YS / YT	9910060001	9910069999
991007	KESKUSPANKKIPALVELUOSASTON LAINAT (RO)	YU	9910070001	9910079999
991008	RO SIIRTYVÄT	YV / YW	9910080001	9910089999
991009	PERINTÄANTOLAINAUS (PA)	YX	9910090001	9910099999
991010	PA SIIRTYVÄT	YY / YZ	9910100001	9910109999
9901011	OTTOLAINAUS /SIIRTYVÄ KORKO	BB	9910110001	9910119999 OT003
991012	YA-JS S. KORK. PER.	UK	9910120001	9910129999
9901013	ALS:N HOITOPALKKIOT	BN,BO	9910130001	9910139999 AMR830
991013	RO-JS S. KORK. PER.	UG	9910130001	9910139999
991014	PA-JS S. KORK. PER.	UH	9910140001	9910149999
991015	RO/AGIOKIRJAUKSET	UI	9910150001	9910159999
991016	PA/AGIOKIRJAUKSET	UJ	9910160001	9910169999
9910002	ALS-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	JJ	9910200001	9910209999
9901021	OPTO / SIIRTYVÄ KORKO	BT,BU	9910210001	9910219999 PR402
991024	YA VIRO AGIOT	RP	9910240001	9910249999
991025	YA VIRO PÄIVITTÄISET	RJ	9910250001	9910259999
991026	YA VIRO SIIRTYVÄT	RO	9910260001	9910269999
991027	YA VIRO AA-PERUUTUUKSET	RU	9910270001	9910279999
9901003	ANTOLAINAUS /Okopankki	EY,EZ	9910300001	9910399999
991034	YA LATVIA AGIOT	RR	9910340001	9910349999
991035	YA LATVIA PÄIVITTÄISET	RK	9910350001	9910359999
991036	YA LATVIA SIIRTYVÄT	RQ	9910360001	9910369999
991037	YA LATVIA AA-PERUUTUKSET	RX	9910370001	9910379999
9901042	PLATINAJÄRJESTELMÄ/SIIRTYVÄ	BX,BR	9910420001	9910429999 BJER221
991044	YA LIETTUA AGIOT	RT	9910440001	9910449999
991045	YA LIETTUA PÄIVITTÄISET	RL	9910450001	9910459999
991046	YA LIETTUA SIIRTYVÄT	RS	9910460001	9910469999
991047	YA LIETTUA AA-PERUUTUKSET	RY	9910470001	9910479999
9901050	ALS/PREEMIOIOT JA ARV.	GH	9910500001	9910509999
9901055	ALS/JOHD.AR.V.PER.	GI	9910550001	9910559999
9901083	KORVA-TAPAHTUMAT/SIIRT. KORKO	CK,CL	9910830001	9910839999
9901083	KORVA OSAKKEET /SIIRTYVÄT	CK,CL	9910830001	9910839999
990083	KORVA RM/ARVOSTUKSET	CK	9910830001	9910839999
991083	KORVA RM/ARVOST.PER.	CL	9910830001	9910839999
9901086	OKO:N LAINOJEN SIIRTYVÄT	CV	9910860001	9910869999
991086	OKO:N LAINAT OP:LLE / SIIRTYVÄT	CV / CY	9910860001	9910869999
9901091	MAKSULIIKE /ASLA /SIIRTYVÄ KORKO	CO,CP	9910910001	9910919999 ALARKP06 JA 07
9901092	SSP:N KAUPPAHINNAN JAKSOTUS	CQ,CZ	9910920001	9910929999
9901093	ASLA/OHMO/SIIRTYVÄT	GB	9910930001	9910939999
991111	OKOPANKIN TASESIIRROT / OL	XA	9911110001	9911119999
991112	OKOPANKIN TASESIIRROT /ALS	XB	9911120001	9911129999
991113	OKOPANKIN TASESIIRROT / VALUUTTAKASSA	XC	9911130001	9911139999
991114	OKOPANKIN TASESIIRROT / DA	XD	9911140001	9911149999 ACR3B1/ACR3B2
9910201	ATK-LASKUTUS OPK /JP	CS	9912010001	9912019999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990176	PREPAID TILITYKSET	KT	9917600001	9917699999
991995	OPTON KONEKIELISET SIIRT.KOROT	XE / XF	9919950001	9919959999
992001	TERMIINI / H TAI TR	XG	9920010001	9920019999
9920002	ALS-JOLLA CAP TILINPÄÄTÖS	JK	9920020001	9920029999
992005	FRA PÄÄOMAT	XH	9920050001	9920059999
990201	ATK-LASKUTUS / OKO	YL	9920100001	9920199999
9900202	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/OP- RAHASTO	IA	9920200001	9920299999
	SRJ-			
9900203	PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/SAAJAYHTIÖT	IB	9920300001	9920399999
9900205	OMISTAJAJÄSENREKISTERI	CT	9920500001	9920599999 JRER110
990207	TALLETUSSIIROT	YM	9920700001	9920799999
679	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
9902083	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
992100	PANKKITAKAUKSET	XI	9921000001	9921009999 PTKR3301
992101	PANKKITAKAUKSET / AGIOT	XJ	9921010001	9921019999
992102	HENKIVAKUUTUS	HV	9921020001	9921029999
683	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z5	9921830001	9921839999
9902183	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z5	9921830001	9921839999
684	ARVOSTUSKONVERSIU/UEDET	Z6	9922830001	9922839999
9902283	ARVOSTUSKONVERSIU/UEDET	Z6	9922830001	9922839999
992400	CPICS (TASEEN ULKOPUOLISET)	XL	9924000001	9924009999
9903001	SALDONSIIROTO	Z1	9930010001	9930019999
9903001	SALDONSIIROT	Z1	9930010001	9930019999
993002	TERMIINIT PISTE-EROT SIIRT.	XM / XN	9930020001	9930029999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9930002	ALS-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	JL	9930200001	9930209999
993009	TERMIINIT PISTE-EROT	XO / XP	9930090001	9930099999
994005	TERMIINIT / AGIOT	XQ	9940050001	9940059999
994006	TERMIINIT / AGIOT PALAUTUS	XR	9940060001	9940069999
9940007	LJR OPA-SIIROT	MX	9940700001	9940799999
9940008	LJR ERIKOISLAINAT	MD	9940080001	9940089999
994010	FRA ARVOSTUKSET	XS / XT	9940100001	9940109999
9940104	LJR EFEKT.KORON HINTAERO	ME	9941040001	9941049999
9940105	LJR EFEKT.KORON HINTAERO PERUUTUS	MF	9941050001	9941059999
9940106	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP	MG	9941060001	9941069999
9940107	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP PERUUTUS	MH	9941070001	9941079999
9940108	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT	MI	9941080001	9941089999
9940109	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT PERUUTUS	MJ	9941090001	9941099999
9940110	LJR-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	MM	9941100001	9941109999
9940112	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET	MN	9941120001	9941129999
9940114	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	MO	9941140001	9941149999
9940116	LJR-KALA PREEMIOIT JA ARVOSTUKSET	MP	9941160001	9941169999
9940117	LJR-KALA ARVOSTUSTEN PERUUTUS	MR	9941170001	9941179999
9940120	LJR ARVONALENTUMISET	MU	9941200001	9941209999
9940121	LJR ARVONALENTUMISET PERUUTUS	MV	9941210001	9941219999
995	AGIOT/ULKOMAANRESKONTRAT	XU	9950010001	9950019999
9950002	JORE TILINPÄÄTÖS	KD	9950020001	9950029999
9960002	JORE TASEEN ULKOP.	KE	9960020001	9960029999
9970002	CHF-TP-VIENNIIT	KL	9970020001	9970029999
9970003	CHF-TAUP-VIENNIIT	KM	9970030001	9970039999
	ULKOM.SIIRTYVIEN KORKOJEN			
998	AUTOMAATTIKIRJAUS	XX	9980000001	9980999999
999	VALUUTTALUOTTO	XY	9990000001	9990999999
	PERUUTUS / KUMPPANIKOODIT	PK	9999970001	9999979999
	E-FLOW PERUUTUS	EP	9999980001	9999989999
	YLEINEN PERUUTUSTOSITE	PE	9999990001	9999999999

SAPin tositemäärittelykirja, kuukausipääkirja ja SAPin Ostovelka- ja myyntisaamistilien pääkirja
*) on arkistoitu LEA -arkistointijärjestelmään.

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
------------------------	------	-----------------	---------------------	-------

Tositteet on joko laadittu konekielisenä tai tulostettu paperille ja ne säilytetään kansiossa tai arkistoituna
**) REA-arkistointijärjestelmään
***) Raportit arkistoitu marraskuusta 2006 lähtien Aditron eArkistossa

Rinnakkaisissa sovellustositenumeroissa lyhyemmät sovellustositenumerot ovat peräisin
Intime-kirjanpitojärjestelmästä, pidemmät FMS-kirjanpitojärjestelmästä.
Jatkossa yksi sovellustositenumero kaikkien yritysten käyttöön (SAP kaikilla käytössä).

1. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Hartolassa helmikuun 4. päivänä 2015

Mikko Ruoppi
Hallituksen puheenjohtaja

Maritta Virtanen
Hallituksen varapuheenjohtaja

Ossi Parkkinen
Hallituksen jäsen

Veli Vesala
Hallituksen jäsen

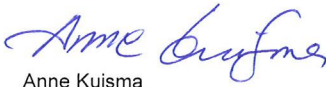

Kari Leskinen
Hallituksen jäsen, toimitusjohtaja

2. Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Vuoden 2015 osuuskunnan edustajien kokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lain ja säännösten mukaisesti ja että hallintoneuvostolla ei ole Hartolan Osuuspankin tilinpäätöksen eikä toimintakertomuksen johdosta huomautettavaa. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen esitykseen ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Hartolassa helmikuun 4. päivänä 2015

Anne Kuisma
Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Kari Leskinen
Hallintoneuvoston sihteeri

3. Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu erillinen tilintarkastuskertomus.

Hartolassa helmikuun 5. päivänä 2015

DHS Oy Audit Partner
KHT-sihtööri

Juho Himanen
Tilintarkastaja
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Hartolan Osuuspankin jäsenille

Olemme tilintarkastaneet Hartolan Osuuspankin kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2014. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus pankkia kohtaan, taikka rikkoneet osuuskuntalakia, luottolaitoslakia, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain säännöksiä tai osuuskunnan sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot osuuspankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Hartolassa 5. päivänä helmikuuta 2015

DHS Oy Audit Partners
KHT-yhteisö

Juho Himanen
KHT